

IX TÄISKASVANUD ÕPPIJA NÄDAL EESTIS

2006

*Raamat on välja antud ESF
meede 1.1 projekti
“VÕIT- võrdsed õppimisvõimalused igale tahtjale” raames.*

SISUKORD

Eessõnad	4	
Terje Haidak		4
Ave Saksen		5
Vabariiklikud üritused	6	
Täiskasvanud õppija nädala avaüritus		6
E-õppe päev		8
Grundtvigi päev		
Õpivagun		8
Täiskasvanuhariduse foorum		10
2006. aasta tegijad maakondades	11	
Täiskasvanud õppijate foorum	14	
Täiskasvanud õppija nädal maakondades	16	
Edulood	26	
Luule Metsla		26
Marge Mägi		27
Tartu Kutsehariduskeskus		28
Vigala vald		29
Õpilood	31	
Ära arva, et ootamine mäe väiksemaks teeb		31
Tarkus on ka oskuses ja julguses haarata kinni uutest võimalustest		32
Aga õppida tuleb mul veel palju...		33
Kui õpin midagi huvitavat, on ka elu huvitav		34
Astuge see samm ja te ei kahetse		36
Parim reklaam töömehele on tema korralik töö		36
Vanaemade õpiringis		37
Ilu loomine innustab		38
Vanaemana magistriõppes		39
KureMARI lugu		40
Õppimine andis tagasi eneseväärikuse ja südamerahu		41
Õppida on põnev		42
Tulemus on positiivne		44
Külavanem või õpilane?		45

Terje Haidak

Haridus- ja Teadusministeerium, täiskasvanuhariduse talituse juhataja

Teie käes on raamat, mis annab ülevaate üheksandast täiskasvanud õppija nädalast, mille seekord avasime 6. oktoobril 2006 Jõhvis ning lõpetasime täiskasvanuhariduse foorumiga 13. oktoobril Tallinnas hotelli Uniquestay konverentsikeskuses. Ilm oli sellel sügisel ilus ning loodetavasti jäi nädal kõikidele korraldajatele ja osalejatele meelde rõõmsa ja päiksepaistelisenä.

Kui arutasime lähimate kolleegidega, mis neile nädala sündmuste juures kõige eredamalt muljet avaldas, mainiti enim Jaanus Rohumaa esinemist inimese eneseväärikusest ning austusest enda ja teiste vastu nädala avamisel Jõhvis. Samamoodi vaimustuti aasta varem Indrek Pertelsoni ettekandest, mille ta pidas tollasel avaüritusel inimese suurest võimekusest, kui tal on tugev tahe ja sihikindlus. Näib, et esinejad väljastpoolt haridusmaastikku osutuvad kaasahaaravateks ja positiivset emotsiooni pakkuvateks vahepaladeks tavapärastele hariduse valdkonna võtmekõnelejate sõnavõttudele ja hariduslisti lõpututena näivatele aruteludele.

Minu enda jaoks osutus väga põnevaks Tallinnas peetud 10. täiskasvanuhariduse foorum. Professor Anu Tootsi ettekanne täiskasvanuhariduse poliitikast ja rahastamisest Eestis ja teistes riikides oli väga inforikas ja õpetlik. See osutus ilmselt üheks asjatundlikumaks analüüsiks riikide võimalustest ja valikutest täiskasvanuhariduse korraldamisel, mis viimastel aastatel Eesti erinevatel konverentsidel peetud. Väga tore oli leida Anu Tootsi samasisuline artikkel „Elukestva õppe sotsiaalsed riskid: Euroopa kogemus ja Eesti valikud” ka ajakirja Haridus numbris 11-12/2006. Täiskasvanuhariduse foorumil aset leidnud poliitikute paneeldiskussioon näitas, et erakondade sees ja vahel on täiskasvanuharidust puudutavate seisukohtade ja väärtushinnangute väljakujundamiseks ning selgeks vaidlemiseks veel arenguruumi kuhjaga. Nii nagu ilmselt meil kõigil, kui asume täiskasvanuharidust laiemas ühiskondlikus kontekstis vaatama. Seega on järgmine foorum arutelude jätkamiseks teretulnud!

Me soovime, et täiskasvanud õppija nädal ja nädala sõnum – üha rohkem täiskasvanud inimesi peaks leidma tagasitee õppimise juurde – ei jääks ainult ametnike, koolitajate ja nädala korraldajate keskeks, vaid jõuaks oluliselt enam ka tavainimesteni, eriti nendeni, kes on õppimisest pikka aega eemal olnud. Seepärast taotlesime Hasartmängumaksu Nõukogust aastataotlust nädala raames läbiviidavate maakondlike tegevuste laiendamiseks. Nädala korraldamist toetavad 2007. aastal jätkuvalt ka Haridus- ja Teadusministeerium ning Euroopa Sotsiaalfond.

Suur aitäh kõigile täiskasvanud õppija nädala korraldajatele, aitäh kõigile kaasalõõnutele!

Kohtumiseni järgmisel aastal, mil peame täiskasvanud õppija nädala kümnendat sünnipäeva!

Ave Saksen

Lääne–Virumaa koolitussõbralikum organisatsioon 2006 - Vest-Wood Eesti AS, koolitusspetsialist

Elukestev õpe on õppimine kogu elu. See ei alga ega lõpe kooliharidusega, vaid on elustiil, mis kujuneb inimese sisemise õpimotivatsiooni ja väliste tegurite mõjul. On selleks siis muutuv keskkond, pidurdamatu infovool, tundmatuseni uuenenud tehnoloogia või kultuuride segunemine. Õpimotivatsioon tekib ikkagi isiklikust vajadusest muutuda, kohaneda ja paremini osata. Selleks, et pidevas muutumisprotsessis oleks mõistus „kaine” ja hing „terve”, on vaja õppida ja seeläbi areneme kogu elutsükli vältel.

Parim hetk sellega alustamiseks on juba täna. Tuleb vaid olla paindliku loomu ja avatud meeltega. Võimalused õppimiseks kukuvad meile sülle iga tegevuse ja langetatud otsuse juures.

AS Vest-Wood Eestis töötab 750 inimest ning ettevõtte südameasi on neid hoida ja arendada. AS Vest-Wood Eesti on Lääne-Virumaa suurettevõtte, mis tegeleb akende ja uste valmistamisega. Ettevõttes on loodud ja toimib tööandjate koolitamiseks väljaõppemudel, mis sisaldab koolitusprogramme kõikidele töötajatele alates lihttöölisest ja lõpetades juhtkonnaga. AS Vest-Wood Eesti sooviks on kõik keskastmejuhid enda asutuse siseselt koolitada. Selle kõrval toimuvad ka meeskonnatöö koolitused, IT-alased kursused, juhtimiskursused ja pidev tööohutuse- ning töökaitsealane õpe. Pidevat koostööd koolituse alal tehakse Rakvere Kutsekooli, Tööturuameti ning teiste kohalike koolitusfirmadega.

Ettevõtte usub siiralt, et koolitus on üks võimalus kiireid ja valulikke muutusi üle elada ning samaaegselt töötajaid motiveerida. Oleme jõudnud arusaamale, et ettevõtte edu ja eesmärgid saavutatakse tänu inimestele, kes meil töötavad, ning nende arenguga tõuseb ka ettevõtte väärtus.

Kokkuvõttes on töötajad just need, kes võidavad, sest ajaga õpitud teadmised ja praktikas proovitud oskused muutuvad hindamatuks väärtuseks, mida ei ole võimalik unustada, kaotada või ära kinkida, olenemata ajast, ruumist või hetke emotsioonist.

VABARIIKLIKUD ÜRITUSED

Täiskasvanud õppija nädala avaüritus

2006. aasta täiskasvanud õppija nädala (TÕNi) avaüritus toimus 6. oktoobril Ida-Virumaal Jõhvi Kontserdimajas.

IX TÕNi oli avama tulnud haridus- ja teadusminister Mailis Reps. Idavirumaalaste tervitussõnad edastas Ida-Viru maavalitsuse haridus- ja kultuuriosakonna juhataja Kaarin Veinbergs.

??????????

Avaüritusele olid kutsutud õppijaid, koolitajaid, TÕNi piirkondlike tugigruppide liikmed, täiskasvanuhariduse asjatundjad ja huvilisi üle kogu vabariigi. Juba teist aastat oli meil võimalus käiku panna spetsiaalsed bussid, mis töid huvilisi TÕNi avaüritusele igast maakonnast. Kokku osales üritusel 326 inimest.

IX TÕNi avaüritusest võttis osa UNESCO Elukestva Õppe Instituudi (Institute for Lifelong Learning) spetsialist Bettina Bochynek, kes on osalenud mitmel täiskasvanud õppija nädalal maailma erinevates paikades. Oma ettekandes andis Bettina Bochynek ülevaate täiskasvanud õppija nädala ajaloost ning rääkis oma kogemustest seoses selle nädalaga erinevates riikides. Seejuures rõhutas Bettina Bochynek nädala populaarsust ja vajalikkust ning eriti sellest välja kasvavat koostöövõrgustikku, mis aitab paremini levitada elukestva õppe sõnumit maailmas.

Avaürituse kulminatsiooniks oli traditsiooniline aasta tiitlite jagamine. Aasta tunnustatute tiitleid ning traditsioonilisi kelli andis üle Eesti Vabariigi haridus- ja teadusminister Mailis Reps koos Haridus- ja Teadusministeeriumi täiskasvanuhariduse talituse juhi Terje Haidaku ja peaeksperti Inge Kiviseljaga. ETKA Andras õnnitlused edastas Sirje Plaks, kes on TÕNi Eesti koostöövõrgustiku koordinaator.

??????????

2006. aasta tiitlid jagunesid järgmiselt:
 aasta õppija 2006 - Luule Metsla Võrumaalt
 aasta koolitaja 2006 - Marge Mägi Ida-Virumaalt
 aasta koolitussõbralikum organisatsioon 2006 - Tartu Kutsehariduskeskus
 aasta koolitussõbralikum omavalitsus 2006 - Vigala vald Raplamaalt
 Avaürituse "tarkusesõnumi" „Selg sirgu!” ning oma nägemuse elukestvast õppest edastas Tallinna Linnateatri lavastaja Jaanus Rohumaa, kes haaras endaga kaasa kõik 326 kohalviibijat. Huvitava isiklikust vaatepunktist lähtuva ettekandega „Kuidas ma õppisin eesti keelt” esines Svetlana Moks Eesti Põlevkivist.

Päeva lõpetas Ida-Virumaa kultuuriprogramm, mille raames astusid üles Avinurme Kultuurikeskuse vokaalkvartett, juhendajaks Maris Laht, ning Kohtla-Järve Kultuurihoone rahvapilliansambel, juhendaja Ervin Lambert. Ürituse vaheajal pakkusid silmailu EELK VP Ontika Koolituskeskuse florist-teenindaja õpperühma õpilased (juhendaja Marieta Rosman). Muusikat mõnusa meeleolu loomiseks mängis Jõhvi Kultuuri- ja Huvikeskuse rahvapilliansambel „Pilliplikad” Maire Merioja juhatusel.

Avaürituse pidulikul lõpetamisel oli kõigil võimalus kokkutulnud kolleegidega mõtteid vahetada.

E-õppe päev

Eesti e-Õppe Arenduskeskuse ja Tartu Ülikooli poolt korraldatud ja kõigile e-õppe huvilistele suunatud e-õppe päev oli üle-eestiline üritus, mille eesmärk oli tutvustada e-õppe võimalusi ja perspektiive, võimaldada kõigil huvilistel osaleda veebipõhistel kursustel, jagada informatsiooni Eesti ülikoolides pakutavate veebipõhiste kursuste kohta.

Oktoobri alguses valmis spetsiaalselt e-õppe võimalusi tutvustav infotrikkis “e-kursused kõigile”, mida jagati täiskasvanud õppija nädala raames. Oktoobri algusest (2. oktoober) oli avatud e-õppe päeva kodulehekülg (<http://www.e-uni.ee/e-oppija/>), kus alates 6. oktoobrist oli kõigil võimalik osaleda tasuta e-kursustel, osa saada tasuta e-kursusteteemalisest viktoriinist ja tutvuda Eesti e-Ülikooli liikmeskõrgkoolide täienduskoolituse pakumise (2007/2008).

Seekordseks e-õppe päevaks valmisid tasuta mini- e-kursused:

- „Võimlemine töökohal”
- „Aiakujundus”
- „Suupistest eineni”
- „Rahvuskööök”
- „Videokonverentsi kasutamine õppetöös”
- „MEELega”

Tasuta e-kursustega oli võimalik tutvuda terve nädala jooksul. Kokku külastas mini-e-kursusi orienteeruvalt 3500 inimest. Kõige populaarsemateks osutusid kursused „Võimlemine töökohal” ja „Aiakujundus”.

Kursustega saab tutvuda aadressilt:

<http://www.e-uni.ee/e-oppija/ekursused.html>

Viiel järjestikusel tööpäeval 9.–13. oktoobrini 2006 toimus TÕNi raames e-õppega seonduv viktoriin. Iga päev kell kümme hommikul ilmusid viktoriinilehele kolm uut küsimust, millele tuli e-kursustelt ja Internetist vastuseid otsida. Viktoriini üldvõitjaks osutus Tartu õpetaja Hene Binsol, kes sai auhinnaks valida endale sobiva tasuta e-täienduskoolituskursuse. Kokku vastas viktoriiniküsimustele üle 100 inimese, ca 40 vastajat päevas.

Nagu eelmistelgi aastatel toimus e-õppe päeval 11. oktoobril 2006. a õpetajatele ja õppejõududele mõeldud koolitus, mis sel aastal kandis pealkirja “Videokonverentsi võimalused õppetöös”. Sel aastal oli videokonverentsil ühendatud üheaegselt ühtseks virtuaalseks klassiruumiks 11 punkti üle Eesti – Tartu Ülikool (3 punkti), Tallinna Tehnikaülikool, Tallinna Ülikool, Eesti Infotehnoloogia Kolledž, TÜ Pärnu Kolledž, TTÜ Kuressaare Kolledž, TLÜ Rakvere Kolledž, TLÜ Haapsalu Kolledž ja TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia. See arv tähistab Eesti akadeemilise võrgu videokonverentsi ajaloo suurimat osalemispunktide arvu. Kokku osales videokonverentsil pea 80 osalejat.

Videokonverentsi koolituse viisid läbi Toomas Petersell Tartu Ülikoolist, Priit Joa Tallinna Tehnikaülikoolist ning Karin Ruul e-Õppe Arenduskeskusest. Lisaks töid oma kogemustest näiteid Anne Villems ja Vello Kukk.

Täname kõiki osalejaid!

Grundtvigi päev

Socrates Eesti bürool on kujunemas omalaadne traditsioon: igal aastal oktoobrikuu alguses toimuv täiskasvanud õppija nädalal pühendatakse üks päev Grundtvigi programmi rahvusvaheliste koostöövõimaluste tutvustamisele täiskasvanuhariduses.

Kuna selle aasta täiskasvanud õppija nädala fookuses oli vabaharidus ja isiksuse igakülgne areng isetegemise kaudu, sai ka Grundtvigi päeva eesmärgiks tutvustada erinevate loominguliste tegevuste osatähtsust ja rakendamise võimalusi Grundtvig 2 õpikoostöö projektides ning rõhutada sellega inimese loovuse ja enesearendamise olulisust elukestvas õppes laiemalt.

Lähtudes ürituse temaatikast, toimus Grundtvigi päev Tallinnas Pelgulinna Rahvamajas ning osavõtjateks oli ligi 40 täiskasvanuhariduses aktiivset inimest, kes on huvitatud sellisest rahvusvahelisest koostööst, kus on võimalik kasutada erinevaid eneseväljendusvahendeid, nagu kunst, käsitöö, muusika, teater, tants jms.

Peale lühikest sissejuhatust ja õpikoostöö peamiste reeglite tutvustamist said järgemööda sõna 4 programmis osalevat projektijuhti, kelle tutvustused andsid hea ülevaate sellest, kui erinevaid ja mitmekesiseid võimalusi pakub looming ja „isetegemine“, et täiskasvanud õppijaid aktiivselt projekti kaasa haarata.

Päeva teine pool algas Tallinna Ülikooli dotsent Eda Heinla loenguga, mille käigus said osalejad teada, milline on loov mõtlemine, millised isiksuse omadused toetavad loovust ning kuidas endas loovust arendada. Lisaks ettekannetele oli terve päeva jooksul võimalik tutvuda Rummu, Ämari, Murru ja Tallinna vanglate kinni peetavate loomingu ühishäitusega, kus eksponeeritavad tööd on kõik valminud Grundtvigi õpikoostöö projektide tulemusel. Esindatud olid näiteks vangide endi kujundatud siidisallid, kootud käpikud, postkaardid ja luuletused.

Ürituse vaheajal oli kõigil võimalus ka ise midagi „luua“ – kujundada portselanivärvidega meeneks kaunis kruus või viltida põnevaid väikeseid figuure.

Grundtvigi päev lõppes igati meeleolukalt – peale lühikest tantsuetendust „Tantsijalt tantsijale“, mille algidee ja loomine on alguse saanud Grundtvigi kontaktseminarilt, tutvustati kõikidele huvilistele mõningaid praktilisi ja loominguulisi soojenduspänge, mida saab edukalt kasutada näiteks esimestel projektikohtumistel.

Üritus süstis osalejatesse rõõmu, positiivsust uuteks tegudeks ning andis loodetavasti ka põnevaid ideid ja mõtteid, kuidas siduda looming ja täiskasvanuharidus viljakaks rahvusvaheliseks koostööks.

Õpivagun

Täiskasvanud õppija nädal (TÕN), mida korraldati tänava juba üheksandat korda, sisaldab endas ühe osana õpivagunit. Õpivaguni idee peale tulid andragoogika eriala tudengid, kes tahtsid elukestva õppe mõtet inimestele lähemale viia ning tõestada, et õppimine ei toimu ainult klassiringis – õppida võib ka näiteks rongis. Selleks valiti Rapla -Tallinn marsruudil sõitev rong, mille sõiduaeg on parajalt pikk, et maha pidada väike loeng.

Koos Edelaraudtee ja Eesti Täiskasvanute Koolitajate Assotsiatsiooni Andrasega korraldati neli aastat tagasi esimene õpivagun. Igal aastal on käsitletud huvitavaid teemasid, mis on kuulajate seas tekitanud huvi ning diskussioone. Nii on õpivagun Rapla rongis juba saanud traditsiooniks, mis loodetavasti kestab veel aastaid.

Õpivagunit organiseerivad traditsiooniliselt Tallinna Ülikooli andragoogika II kursuse tudengid. Sel aastal sujus organiseerimine üsna lüüriliselt, kuna oma nõu ja jõuga oli suureks abiks eelmise aasta korraldaja Brett Böttcher. Tööülesandeid jätkus kõigile ning tudengid jagasid end paarideks, nii et igaüks sai ühel hommikul rongiga sõita. Iga paari ülesandeks oli leida esineja oma päevaks ning tühtlasi hoolitseda kohvi, tee ja küpsiste eest, mida kuulajatele pakuti. Õpivaguni

propageerimiseks koostasid tudengid toreid plakateid, mis riputati igasse Rapla ja Tallinna vahelisse jaama üles. Samuti tuli tütarlastel märgistada õpivagun vastavate kirjadega. Sõnum õpivagunist ulatus ka pressini.

Tagasiside osutus väga positiivseks. Põhjused on siinjuures muidugi erinevaid: mõni leidis, et rongisõit oli tänu püügu- nile huvitavam – ei tulnud uni peale; teine jälle avastas, et tahaks minna edasi õppima – sai innustust ja enesekindlust; kolmas nautis maitsvat kohvi ja küpsiseid.

Üldiselt arvati siiski, et õpivaguni projekt on huvitav ning paneb samaaegselt mõtlema enesearendamise üle. Üks vanem naisterahvas oli sellises vaimustuses, et plaanis terve nädala rongiga sõita, öeldes, et õppis esimesest sõidust väga palju ning tahtis veel huvitavatest teemadest teada saada ning ka ise kaasa rääkida...

Tallinna Ülikooli tudengitele oli õpivagun väga heaks praktikaks koolituse korraldamisel ja meeskonnatöö edukaks toimimiseks.

Tallinna Ülikooli Andragoogika eriala tudengid:

Brett Böttcher, Betina Ferman, Annika Kaljusaar, Kaidi-Kerli Kärner, Anastassia Martšenko, Liisa Mägi, Katre Paavo, Margit Rozalka, Tiina Sergo, Kerda Spitz, Marit Viiding

X Täiskasvanuhariduse foorum

X täiskasvanuhariduse foorum toimus 13. oktoobril 2006 Uniquestay hotellis Tallinnas.

Foorumi ettevalmistamisel võtsime sihi kaasata võimalikult palju erinevaid sektoreid eesotsas ministeeriumite esindajatega, et nad kuulaksid ning mõtleksid kaasa täiskasvanuhariduse aktuaalsetel teemadel.

X täiskasvanuhariduse foorumile seadsime järgmised eesmärgid:

- anda sõna erinevate tasandite esindajatele, kes tegelevad täiskasvanuhariduse problemaatikaga;
- arendada ministeeriumitevahelist koostööd;
- püüda üheskoos leida lahendusi probleemidele, mis oleks kasulik meie ühiskonnale.

Foorumi esimene pool oli üles ehitatud ettekannetele ning teine osa koosnes paneeldiskussioonist. Peaesinejaks oli prof Anu Toots Tallinna Ülikoolist ettekandega “Kes maandab riskid heaoluühiskonnas, kelle mure on elukestev õpe?”. Oma ettekandes analüüsis prof Toots Eesti pidevõpet kui elukestvat protsessi ning tõi välja olulisi ja strateegilisi va-

likuid ning otsustamist vajavaid küsimusi. Samas rõhutas prof Toots uue paradigma lahtimõtestamise ja selle arutamise vajalikkust laiemas ringkonnas Eestis. Tähelepanu juhiti ka haridusmudeli valimisele ning sellele, mida see valik enesega kaasa toob – paradigmalist muutust terves haridussüsteemis, mitte ainult täiskasvanuõppes, ning selle peegeldumist meie ühiskonnas.

Teised ettekandjad täiendasid põhiettekannet oma vaatenurgast ning käsitlesid elukestva õppe visioone, hetkeseisu või arengusuundi vastavalt oma positsioonile ühiskonnas. Oma mõtteid jagasid Olav Aarna Riigikogu kultuuri- ja hariduskomisjonist, Svetlana Moks AS Eesti Põlevkivist ning mittetulundusühingute aspekti tõi osavõtjateni Marit Otsing Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liidust.

Vaatluse all oli elukestev õpe kogu oma suuruses – alusharidusest kuni tööalase koolituseni, hõlmates ka tasemeõppe ja vabahariduse küsimusi. Paneeldiskussioonis osalesid Eesti nimekad poliitikud Küllo Arjakas, Mait Klaassen, Peeter Kreitzberg ning Jaanus Männik. Moderaatori rollis oli Thor Sten Vertmann Tööandjate

Keskliidust. Paneeldiskussioon oli nauditav, kuid samas sisuliselt oodatust nõrgem, kuna poliitikud ei suutnud mitme küsimuse puhul väljuda erakondlikest raamidest ning kuulajate küsimustele anti ümmargusi ja samas kontekstiväliseid vastuseid.

Foorum oli nagu eelnevatelgi aastatel avalik kõigile huvilistele ning juurdepääs tasuta. Kutseid saadeti arvamusiidreile, poliitikuile, kohalikesse omavalitsustesse ning ajakirjanduse esindajaile. Üritusest võttis osa 110 huvilist üle Eesti. Saaremaalt ning Jõgevamaalt tuldi bussidega. See näitab inimeste tõusvat huvi elukestva õppe vastu.

Positiivne tagasiside ja rohke osavõtjate arv näitavad foorumi vajalikkust.

2006. AASTA TEGIJAD MAAKONDADES

Tunnustamiseks esitati 158 kandidaati, nendest aasta õppija tiitlile 67 kandidaati, aasta koolitaja tiitlile 44 kandidaati, aasta koolitussõbralikumale organisatsioonile oli 32 kandidaati ning aasta koolitussõbralikumale omavalitsusele 15 kandidaati.

Tarvo Sulg, aasta õppija 2005; koolitussõbralikumat organisatsiooni Põltsamaa Lasteaeda Mari esindab juhataja Maarit Juhkam; Heiki Kiidli, aasta koolitaja 2005; koolitussõbralikumat omavalitsust esindab Rõuge vallavanem Kalvi Kõva

HARJUMAA

Aasta õppija 2006

ANJA BEGLOVA

Aasta koolitaja 2006

MARIANNE RANDE

Aasta koolitussõbralikum organisatsioon 2006

KOSE KUNSTIKESKUS

Aasta koolitussõbralikum omavalitsus 2006

RAE VALD

Loksa Ravikeskus, massöör

Kiisa Rahvamaja, juhataja

HIIUMAA

Aasta õppija 2006

KAI VAHTRA

Aasta koolitaja 2006

LEIDA PIELBERG

Aasta koolitussõbralikum organisatsioon 2006

MTÜ HIIUMAA KÄSITÖÖSELTS

Aasta koolitussõbralikum omavalitsus 2006

EMMASTE VALD

Hiiumaa Keskkonnateenistus, peaspetsialist

Kõrgessaare Raamatukogu, raamatukoguhoidja

IDA - VIRUMAA

Aasta õppija 2006

KRISTIINA TARUM

Aasta koolitaja 2006

VIKTOR PREDBANNIKOV

MARGE MÄGI

Aasta koolitussõbralikum organisatsioon 2006

KOHTLA-JÄRVE LASTEAED „TAREKE”

Aasta koolitussõbralikum omavalitsus 2006

LOHUSUU VALD

Kuusiku talu perenaine

Jõhvi Vene Gümnaasium, õpetaja
Keeleõpetaja

JÕGEVAMAA

Aasta õppija 2006

MARIKA LINDMAN

Aasta koolitaja 2006

REET KIKKAS

Aasta koolitussõbralikum organisatsioon 2006

MTÜ JÕGEVAMAA KODUKANDI ÜHENDUS

Puurmani Gümnaasium, saksa keele õpetaja

Jõgeva Täiskasvanute Keskkool, direktor

Aasta koolitussõbralikum omavalitsus 2006
PAJUSI VALD

JÄRVAMAA

Aasta õppija 2006

LUULE NURGA

Aasta koolitaja 2006

MARIKA LUIK

Aasta koolitussõbralikum organisatsioon 2006

TÜRI MAJANDUSGÜMNAASIUM

Aasta koolitussõbralikum omavalitsus 2006

TÜRI VALD

Käsitöömeister

Türi Tehnika- ja Maamajanduskool, osakonnajuhataja

LÄÄNEMAA

Aasta õppija 2006

JANNE MUULI

Aasta koolitaja 2006

AITA MÖLDER

Aasta koolitussõbralikum organisatsioon 2006

LÄÄNE MAAVALITSUS

Haapsalu Kutsehariduskeskus, kutseõpetaja

MTÜ Läänemaa Kunstivara, esinaine

LÄÄNE – VIRUMAA

Aasta õppija 2006

TIIA JÜRISOO

Aasta koolitaja 2006

RIHO HÜTT

Aasta koolitussõbralikum organisatsioon 2006

VEST - WOOD EESTI AS

Aasta koolitussõbralikum omavalitsus 2006

SÕMERU VALD

Vest-Wood Eesti AS, personalijuht

Klaasikunstnik

PÕLVAMAA

Aasta õppija 2006

MARET KALLAS

Aasta koolitaja 2006

ENN ESKO

Maa- amet, vanemspetsialist

Põlva Rahvahariduse Selts

PÄRNUMAA

Aasta õppija 2006

KADRI REBANE

Aasta koolitaja 2006

RETI ÜPRAUS

Aasta koolitussõbralikum organisatsioon 2006

PAIKUSE LASTEAED „MESIMUMM”

Aasta koolitussõbralikum omavalitsus 2006

HALINGA VALD

Tekstiilikunstnik

Taali Põhikool, käsitööõpetaja

RAPLAMAA

Aasta õppija 2006

MARIKE UUSJÄRV

Aasta koolitaja 2006

PEETER LINNAMÄE

Aasta koolitussõbralikum organisatsioon 2006

JÄRVAKANDI ALEVIRAAMATUKOGU

Aasta koolitussõbralikum omavalitsus 2006

Rapla Vesiroosi Gümnaasium, direktori asetäitja

Rapla Täiskasvanute Gümnaasium, infojuht

VIGALA VALD

SAAREMAA*Aasta õppija 2006*

ADE TOOMAN

Aasta koolitaja 2006

KAJA JUULIK

Aasta koolitussõbralikum organisatsioon 2006

KURESSAARE AMETIKOOL

Aasta koolitussõbralikum omavalitsus 2006

ORISSAARE VALD

Kuressaare Ametikool, täiend- ja ümberõppe koordinaator

FIE, kiviaedade tegimise õpetaja

TALLINN*Aasta õppija 2006*

EVI LIIVAND

Aasta koolitaja 2006

HEINO KIVIHALL

Pensionär

Tallinna Rahvaülikool, kalligraafiaõpetaja

TARTUMAA*Aasta õppija 2006*

MERJE AAVIK

Aasta koolitaja 2006

MARI NÕMM

Aasta koolitussõbralikum organisatsioon 2006

TARTU KUTSEHARIDUSKESKUS

Ülenurme Gümnaasium, direktori asetäitja

Tartu Ülikool, personaliosakonna juhataja

VALGAMAA*Aasta õppija 2006*

ANNELI PUUSEPP

MAILE KAAR

Aasta koolitaja 2006

REET TRAŠANOV

Aasta koolitussõbralikum organisatsioon 2006

VALGAMAA KODUKANDI ÜHENDUS

Valga Kultuuri- ja Huvikeskus, noorsoo- ja haridustöajuht
MTÜ Erivajadustega Laste Tugikeskus „Sinilill”

Psühholoogia lektor

VILJANDIMAA*Aasta õppija 2006*

MAIRE SALA

Aasta koolitaja 2006

EDA ANNUS

Aasta koolitussõbralikum organisatsioon 2006

SVEBA – DAHLEN OÜ

Aasta koolitussõbralikum omavalitsus 2006

HALLISTE VALD

Matusekontor „Ööviil”, juhataja

Viljandimaa Rahvakunstiühing Koolituskeskus,
lilleseadeõpetaja**VÕRUMAA***Aasta õppija 2006*

LUULE METSLA

Aasta koolitaja 2006

EVI ZIRK

Aasta koolitussõbralikum omavalitsus 2006

VASTSELIINA VALD

Võru lasteaed „Päkapikk”, laohoidja- arvestaja

Vaabina Raamatukogu, juhataja

II TÄISKASVANUD ÕPPIJATE FOORUM (TÕF)

1. detsembril 2006. a toimus Tallinnas Töandjate Keskliidus juba teist aastat toimuv täiskasvanud õppija foorum (TÕF). II TÕFi eesmärgiks oli kokku kutsuda täiskasvanud õppijad erinevatest Eestimaa paikadest ning kujundada TÕF ühtseks ühenduseks, mille hääl on ühiskonnas kuuldav.

???????????

Kutsutud olid maakondade aasta õppijad eelmisest ja sellest aastast, õppurite esindajad Eesti täiskasvanute gümnaasiumidest ning TÕFi tugigrupi liikmed. Foorumist võttis osa 40 inimest.

Päeva esimesel poolel esines Tallinna Linnateatri lavastaja Jaanus Rohumaa. Tema etteasteks oli osavõtjateni tuua vahendid, mille kaudu on võimalik muuta ennast nähtavaks, kuuldavaks ja tõsiselt võetavaks.

Järgnevad ettekanded andsid kokkutulnutele informatsiooni TÕFi kokkukutsujate mõtetest ja soovidest peale esimest tegutsemisaastat ning ülevaate teistest analoogilistest liikumistest Euroopas. Kohal viibis ka väliskülaline Zvonka Pangerc Pahernik Sloveenia Täiskasvanuhariduse Instituudist (Andragoški center Republike Slovenije), kes rääkis Sloveenia õppijate liikumisest „Õppijate võrgustik – uus väljakutse täiskasvanuhariduses.”

Päeva II poolel arutlesid kokkutulnud täiskasvanud õppijad teemadel, milline on hetkeseis, millised on võimalikud arengud ja missugused peaksid olema järgnevad tegevused. Arutelu aluseks oli Edward De Bono tervikliku mõtlemise mudel, mille kohaselt püüti esmalt vaadelda TÕFi võimalikult paljudest erinevatest külgedest, et luua kõigile võimalikult üheselt mõistetav lähtealus.

Konstateeriti, et täiskasvanud õppijate liikumine eksisteerib Eestis, kuid sellest on teadlik väga kitsas ring inimesi. Eeskujud ja koostööpartnereid on võimalus leida teistest Euroopa riikidest, kus on samalaadsed liikumised. Üldiselt leiti, et TÕF on positiivselt motiveeriv algatus, millel on potentsiaali areneda üle-eestiliseks täiskasvanud õppijaid liitvaks ühenduseks, mis annab suurepärase võimaluse teadvustada ühiskonnale, et täiskasvanueas õppijaid on palju ja elukestev õpe ei ole mitte õnes loosung, vaid paratamatus. TÕFi üks sõnumeid võiks olla, et täiskasvanueas õppimine on väärikas tegevus, mis annab tunnistust inimese arenemisvõimelisusest, mitte saamatusest või „luuseriks” olemisest.

Arutelude põhjal sõnastasid II TÕFil osalejad võimalikud tegevused, mis on vajalikud TÕFi edasiseks arenguks. Lühiajalises perspektiivis peeti tähtsaks TÕFi initsiatiivgrupi regulaarseid kokkusaamisi, mille käigus sõnastatakse liikumise eesmärgid, missioon ning visioon. Tähtsaks peeti ka kujundada ja trükkida TÕFi flaiereid ja plakateid, mis kannaksid olulise info võimalikult paljudesse täiskasvanute õppimise ja õpetamisega tegelevatesse institutsioonidesse. Samuti tuleks korraldada infoüritusi kõigis maakondades võimalikele sihtgruppidele ning teha oma TÕFi koduleht Internetis.

Pikemas perspektiivis tuleks luua TÕFi esindusi maakondades, linnades ja valdades, nn täiskasvanud õppijate võrgustik, korjata teistes Euroopa maades toimuva samalaadse initsiatiivi kohta infot ja analüüsida seda.

ETV 2006 – 2008 a. arengukava üks prioriteete on elukestva õppe populariseerimine. TÕFi ettepanekuks on teha saatesari täiskasvanud õppijatest, täiskasvanueas õppimise võimalustest, vólust ja valust.

TÄISKASVANUD ÕPPIJA NÄDAL MAAKONDADES

6.-13. oktoobrini 2006 toimus IX täiskasvanud õppija nädal (TÕN), mille raames viidi üle Eestimaa läbi 383 erinevat üritust.

Maakondlikud üritused olid väga erinevad. Kõige enam – 215 korral – korraldati töötubasid, kus õpiti ja meisterdati midagi uut ja huvitavat. Eriti populaarsed tegevused sel aastal olid viltimine, digifotaograafia, arvutiõpe, siidi- ja klaasimaal, õmblemine, lilleseade, kepikõnd.

Töötubade suurele arvule aitas kindlati kaasa IX TÕNi moto „Õpime mõnuga!”, mis oli suunatud igasugusele isetegevusele – midagi mõeldes ja luues, õppides ja uurides loome iseend väljaspool oma eriala, kutset või ametit.

Samuti peeti TÕNi raames mitmeid loenguid. Siin olid keskseteks teemadeks tervislikud eluviisid, psühholoogilised teemad, ajalugu ning kirjandus. Populaarsed olid ka näitused – neid oli 59 ja need olid üles pandud enamasti raamatukogudes.

36 korral toimusid erinevates Eestimaa paikades lahtiste uste päevad erinevate organisatsioonide ja õppimisvõimaluste tutvustamiseks.

Ainult koolis õpituga edaspidises tööelus kindlasti hakkama ei saa. Seda kinnitab ka iga aastaga kasvav nõudlus täiskasvanuhariduse järele. Huvi täiskasvanuhariduse vastu tõestab ka TÕNil osalejate arv, mis sel aastal ulatus ligikaudu 10 146 inimeseni ja on märgatavalt suurem eelmiste aastate samast näitajast.

Suur tänu Hasartmängumaksu Nõukogule,
kes toetas maakondlikku tegevust!

... Harjumaal

Kaire Kislov

Tallinna Lastekodu, finantsist sisekontrolör- koolitaja.

IX TÕNi raames tegutseti Tallinnas ja Harjumaal eraldi piirkondades, kus kummaski on oma koordinaator. Tänu sellisele jaotusele oli võimalik viia TÕNi sõnum igasse Harjumaal nurka. Juubeli-TÕNiks on üles näidanud soovi liituda ka Viimsi ja Loksas vald.

Eriti positiivseks osutusid muutused seoses TÕNiga Harju Maavalitsuse tasandil. Nimelt planeerib Harju Maavalitsus 2007. a. täiskasvanuhariduse spetsialisti ametikoha loomist. Samuti tunnustas Harju maavanem tänukirjaga nii aasta tiitlite saajaid kui ka ürituste korraldajaid.

Tänu korraldamise eest: Anne Kloten Jüri Gümnaasium, Elbe Kuuspalu Kose Vallavalitsus, Malle Lambasaar Kose Päevakeskus, Värner Lootsmann ja Karin Tammemägi Harju

Maavalitsus, Viivi Lokk Tallinna Haridusamet, Leena Masing Tallinna Lastekodu, Piret Meresma, Eliis Näro SPA Viimsi Tervis, Tiia Rodi Kose Kunstikeskus, Erika Suvi Kose Lasteaed, Margit Ots, Sirje Luberg Saue linn, Triin Ruubel ja Reet Ruubel, Tallinna Muusikakeskkool, Riinalt Hanson, Tanel Kislov, Tea Kirjastus.

... Hiiumaa

Aivi Telvik

Sihtasutus Tuuru, juhataja

SA Tuuru on olnud TÕNi eestvedaja rollis juba aastaid. Tänu edukale koostööle on TÕNi nädala vältel terve saar kaetud TÕNi tegevustega.

Elu pakub meile pidevalt uusi võimalusi ja väljakutseid. Selleks, et neid ära tunda ja juhusest kinni haarata, on tähtis meie positiivne suhtumine õppimisse ja enese arendamisse. Samuti on TÕN üks tore moodus näidata oma organisatsiooni väljaspool.

Tänu korraldamise eest: Õrne Põial, Pille Voole, Juta Alev, Ivi Rimmelg, Rita Siimpoeg, Tiiu Heldema, Urve Merendi, Artur Valk, Rita Altmets, Ain Jepisov, Sirje Juurikas, Tuuli Karukäpp, Jüri Kerves, Teet Kikas, Silli - Mai Kütt, Siret Lahemaa, Sulev Loopalu, Marko Martin, Kersti Ojasalu, Kersti Rõbtsenko, Sille Sõlg, Liia Toom, Eila Tõnisson.

... Ida - Virumaa

Maire Merioja

Ida- Virumaa haridus- ja kultuuriosakond, inspektor, TÜ esindaja

Ida-Viru maakonnas toimub pidev lobitöö elanikkonna teavitamisel elukestvast õppest ning erinevatesse TÕNi üritustesse kaasamisel. Rõõm on tõdeda, et kasvanud on kohalik tugigrupp, mille liikmete arv ulatub 20-ni ning kuhu on kaasatud erinevad valdkonnad raamatukogudest kuni tööstusettevõtteni.

Juba teist aastat on aktiivselt kaasatud TÕNi tegevusse ka venekeelne elanikkond ning Narvas on nende jaoks loodud oma aktiivne tugigrupp.

Tore on tõdeda, et ka toetajatega probleeme pole. Tänu teile, AS Kalev, Koolibri AS, Jõhvi Kontserdimaja ning Oriflame Eesti OÜ!

Ida-Virumaal oleme jõudnud nii kaugele, et sel aastal andsime välja kohaliku ajalehe „Põhjarannik” vahelehesena oma TÕNi lehe, mis ilmus nii eesti kui vene keeles.

Tänu korraldamise eest: Jõhvi Kontserdimaja, Jõhvi Linna Keskraamatukogu, Kersti Võlu Koolituskeskus, Narva linnavalitsus, Ida-Viru maavalitsus, Narva Laste Loomemaja, Jõhvi Vene Gümnaasium, Oriflame Eesti OÜ, Ida-Virumaa Kutsehariduskeskus.

... Jõgevamaa

Pille Tutt

Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskus, Jõgevamaa rahvakultuuri spetsialist

Tänu TÕNile on saanud Jõgeva maakonna erinevad piirkonnad koostöö tegemise võimaluse. Oma tugigrupiga pidasime eriti oluliseks väikestes piirkondades õpivõimaluste loomise ning sel aastal haarasime oma tugigruppi külaseltse ja kogukondade eestvedajad. Jõgevamaal hinnatakse väga võimalust kodu lähedal oma teadmisi ja oskusi täiendada, õppida tasuta või väikese osalustasuga. Ning selle võimaluse on TÕN meile pakkunud.

Sel aastal korraldasime TÕNi raames õppereisi pealinna

kunstikodusse KUMU-sse.

Tänu korraldamis eest: Reet Kikkas Jõgeva Täiskasvanute Keskkool, Merle Müür Halliku Hariduseselts, Malle Weinrauch Anna Haava nim Pala Kool, Margit Soieva Pala Kultuurimaja, Tiina Mihhailov Siimusti raamatukogu, Aili Soolepp Pajusi Rahvamaja, Maie Urv Võisiku Külaselts, Loniida Bergmann Kundrussaare Külaselts EWA, Margus Ess Vanaveski Kultuuriselts, Merje Talistu Kiigemetsa Kool, Maarika Isotamm Esku Külaselts, Jõgeva Maavalitsus, Jõgeva maavanem Aivar Kokk.

... Järvamaa

Marge Kroonmäe

Paide Kutsekeskkool, direktori asetäitja arendustöö alal

Järvamaal on TÕNi läbi viidud alates 1998. aastast. Üheksa aasta jooksul on püütud TÕNi sõnumit viia igale poole Järvamaa linnadesse, valdadesse, küladesse.

Tänu TÕNile on tunduvalt suurenenud õppijate arv Järvamaal ja seda just eriti vabahariduse valdkonnas. Kindlasti on just selles valdkonnas suur mõju TÕNi raames korraldatud tutvustusüritustel.

tukogu, Mainori Kõrgkool Paide Õppekeskus.

Tugigrupi kaudu on TÕNi sõnum jõudnud ka omavalitsuste ametnikeni. Järvamaal on väga tublisid omavalitsusi, kes on aktiivselt kaasa aidanud TÕNi tegemistes. Esile tõstan Türi valla, Imavere valla, kus on teadvustatud elukestva õppe olulisust ja TÕNi võimalikku panust ideede propageerimisel. Ilma koostöötä ei ole TÕNi mõjus võimalik.

TÕNi aastate jooksul on maakonnas tunnustatud paljusid väga tublisid õppijaid ja koolitajaid. Järvamaa on uhke õppijate üle, kes kahel aastal on valitud aasta õppijaks vabariigis. Nad on maakonnas tuntud inimesed ja nende kaudu on TÕN saanud tuttavamaks paljudele nende kolleegidele ning sõpradele.

Tänu korraldamise eest: Elbe Metsatalu Türi vald, Anneli Suits Paide Rahvatülikool, Malle Kull Järvamaa Keskraamatukogu,

... Läänemaa

Mall Lepmets

Haapsalu Kutsehariduskeskus, täiendõppe osakonna juhataja

TÕNi ajal ilmus Läänemaa Koolitusteatmik, mille andmed baseeruvad kaks aastat tagasi kogutud andmetel ja on nüüdseks uuendatud variandiga paberikandjal teatmiku näol jälle välja antud. Teatmikke on kavas saata kõigile Läänemaa linnadele ja valdadele, raamatukogudesse ja koolidesse.

Oktoobrikuus loodi kepikõnniklubi „Modern Walking“ ja selle eestvedajaks on Merike Peek.

Fra Mare puhkekeskuses oli võimalik osaleda kolmel korral soolakambri seansil. Fra Mare on varasematel aastatel olnud

tunnustatud kui koolitussõbralikum organisatsioon ja seda tendentsi nad ka jätkavad.

Haapsalu Veekeskuse perepäev lõpetas nädala. Kaks korda oli võimalik teha kaasa vesivõimlemise treeningul Anzelika Muriku juhendamisel.

Heli Kaldas

Rootsi Rahvaulikool Eestis, Haapsalu osakonna juhataja

TÕN tõi välja kitsaskohad täiskasvanuharidusega tegelevate organisatsioonide ja omavalitsuste omavahelises koostöös, õigemini peegeldas koostöö puudumist. Ometigi on Läänemaal olemas organisatsioonid, kes on huvitatud koostööst ning soovivad tegutseda ühisel turul efektiivselt – mitte kopeerida kursuseid, teha koostööd materjalide ja õppejõude osas, leida uusi õppijaid jne. Selliste suundade arendamiseks hakati Läänemaal koostama täiskasvanuhariduse arengustrateegiat, mis käesoleval suvel valmis ja ka vastu võeti. Äsja loodi MTÜ Läänemaa Koolitajate Liit, mille põhiülesandeks on arengustrateegia elluviimine.

Tänu TÕNile on tekkinud Läänemaal ühtne ja üksteist toetav täiskasvanuharidusega tegelejate ring. Eeskätt väärib esiletõstmist tunnustamisüritus. Äärmiselt oluline on märgata enda ümber neid tublisid inimesi, kes kulutatavad suure osa oma energiast ja vabast ajast õpetamisele ja õppimisele. Just need inimesed teevad oma tööd sageli entusiastmiste ning väärivad seepärast erilist tunnustamist.

Rootsi Rahvaulikool Eestis on TÕNi korraldanud neli aastat ja tänus TÕNile on ka meie organisatsioon saanud suurema tähelepanu osaliseks.

Tänu korraldamise eest: Marju Heldemaa, Mall Lepmets, Helgi Ojassoo, Anni Oraveer, Anu Seeman, Peep Susi, Liidia Tartuhhina, Marju Terro, Lääne Maavalitsus, Haapsalu Linnavalitsus.

... Lääne – Virumaa

Lehte Tuuling

TLÜ Rakvere Kolledž, lektor

Lääne-Virumaa on olnud TÕNis kaasalõõja peaaegu algusaastatest peale. Kui esmalt olid elukestva õppe propageerijateks maakonnas Lääne-Viru Maavalitsus, Tööturuamet ja koolitusega tegelevad asutused nagu Rakvere Kutsekeskkool, Norax Koolitus ja Rakvere Pedagoogikakool, siis tänaseks on see ring palju laiemaks muutunud. Lisandunud on mitmeid koolitusasutusi – TLÜ Rakvere Kolledž, Lääne-Virumaa Kutsekõrgkool, Väike-Maarja Õppekeskus. Aktiivselt on liikumisse lülitunud Lääne-Virumaa Keskraamatukogu ja maakonna raamatukogud, samuti on väga aktiivselt tegutsenud Rakke Valla Hariduseselts. 2006. aastal lisandusid TÕNi ringi ka külaliikumise ja mittetulundusühingute inimesed. Tegevus on liikunud maakonna keskusest Rakverest laialt üle kogu maakonna.

Tore on tõdeda, et meil on oma toetajatering - Vinni Spordikompleks AS ujulapäevaga, Esteetika ja Tantsukool OÜ treeningutunniga, Rakvere Teater priipääsmetega ja TLÜ Rakvere Kolledž koolituses osalemisega.

Tegijate ja osalejate arvu iga-aastane suurenemine näitab kindlalt, et elukestva õppe idee propageerimine TÕNi raames on olnud Lääne- Virumaal väga edukas.

Tänu korraldamise eest: Lääne-Viru Maavalitsus, Rakvere Linnavalitsus, Lääne-Virumaa Kutsekõrgkool, Rakvere Kutsekeskkool.

... Põlvamaa

Tiina Kalvik

TÕNi peaülesanne – elukestva õppe propageerimine – on jõudnud ka Põlvamaale. Tänu sellele nädalale on inimestele palju selgemaks saanud elukestva õppe mõiste ja vajalikkus. Asi edeneb küll väikeste sammudega, kuid idee on omakorda viidud inimesteni, kes sellega eelnevalt pole väga kokku puutunud. Just väiksemad maakohad haakuvad hästi TÕNi raamistikku ning Põlvamaal tähtsustati sel aastal valdade ja külade kaasamist TÕNi.

Tänu korraldamise eest: Mall Köpp, Piret Palm ja Terje Paes Vastse-Kuuste Klubi Kolmapäev, Põlva Keskraamatukogu, Põlva Rahvahariduse Selt, Rápina Vabahariduse Ühendus.

... Pärnumaa

Sirje Pauskas

Pärnumaa Kutsehariduskeskus, täiskasvanute koolituse osakonna juhataja

Juba teist aastat on TÕN raames korraldatud Pärnu maakonnas täiskasvanuhariduse teemaline üritus, seekord foorum “Mulle informatsioon - sulle motivatsioon”. Foorum toimus Tõstamaa mõisas.

Nii foorumi ettekannete kui tagasisides rōhutati, et oluline on toetada täiskasvanuharidust väikestes kohtades, küldades ja valdades; märgiti ära meeste vähest õpihimu maal ning vajadust meesõppijat rohkem märgata. Tehti ettepanek TÕNi ühislaulu ja sümboolika loomiseks.

2006 aasta veebruaris loodi TÕN tugirühma liikmete kaasabil – Tõnu Lapp, Annelii Mäesalu, Ille Riivits, Alex Trope ja Sirje Pauskar MTÜ Pärnumaa Täiskasvanuhariduse Ühendus. Oma sünnimõtte on ühendus saanud Pärnumaa täiskasvanuhariduse edendajatelt ning TÕN-i aktiivsetelt osalejatelt. Ühenduse peaesmärk on arendada elukestva õppe ja täiskasvanuhariduse alast koostööd Pärnumaal ja Eestis.

Tänu korraldamise eest: Lenna Eliste, Kristel Ernits, Silja Joon, Avo Juss, Toomas Kivimägi, Tõnu Lapp, Taimi Markson, Helen Muru, Ruth Mäe, Annelii Mäesalu, Gerli Ollino, Ille Riivits, Toomas Rõhu Heli Sakk-Hännikäinen, Eda Tiismaa, Jana Trink, Alex Trope, Paikuse vald, Pärnu Ametikool, Pärnumaa Kutsehariduskeskus, Pärnumaa Omavalitsuste Liit, Pärnu Maavalitsus, MTÜ Pärnumaa Täiskasvanuhariduse Ühendus.

... Raplamaa

Ivi Sark

Raplamaa käsitöömeistrite seltsing “Süstik”, esimees

Võrreldes eelmiste aastatega on TÕN Raplamaal jõudnud ka kohalike omavalitsusteni, kes on asja teadvustanud ja ka kaasa löönud. Tasapisi laieneb TÕNi tegevus ja täiskasvanuõppe teadvustumine üldiselt ka õppijate seas kohtadel. Täiskasvanud on aktiivsemad osalema koolitustel ja õpiringides. Eriti on suurenenud huviringides ja kursustel osalejate arv – Rapla Kunstiselts, Kohila Koolituskeskus.

2006. aastal moodustati mitmed huvitegevusega tegelevad seltsingud – Sipa käsitööseltsing, Kabala kunsti- ja käsitööseltsing, seltsing „Vaiba-Liine” Tohisool.

2006. a. toimusid mitmed koolitused ja kursused MTÜ Sulu Käsitöökojas. TÕNi raames korraldatud ettevõtmistel on selgunud uusi huvilisi, kes on meelsasti olnud nõus kaasa lööma täiskasvanuõppe aktiivsel propageerimisel kohtadel.

Tänu korraldamise eest: Reet Aro, Sirje Ideon, Valmar Ideon Rapla Täiskasvanute Gümnaasium, Tiia Lister Tiia Listeri Kõnekool, Karin Ratas, Aivar Soe, Helgi Sussi Valtu Seltsimaja, Hele-Mai Truuts Kabala Raamatukogu, Krista Urvet.

... Saaremaa

Meelis Kaubi

Saare Maavalitsus, haridus- ja kultuuriosakonna juhataja asetäitja

Esmakordselt TÕNi ajaloos korraldasime Kuressaare Kultuurikeskuses piduliku tunnustamisürituse, kuhu said kutse nii kõik esitatud kandidaadid, esitajad kui ka kohalikud koolitusfirmad. Tunnustusüritusest võttis osa maavanem hr Toomas Kasemaa, kes pidas tervituskõne elukestva õppe tähtsusest, ning linnaeape pr Urve Tiidus. Sel aastal oli meil TÕNi ajal külas prof Ülo Vooglaid, kes esines saare erinevates paikades. Tähtsaks pean ka saarlaste võimalust osaleda aväiritusel ning foorumil.

Üldiselt võib öelda, et tänu TÕNile on täiskasvanuhariduse võrgustik Saaremaal hakanud rohkem koostööd tegema.

Olen kindel, et TÕN täitis Saare maakonnas oma missiooni, õhutas õppimise õhinat ja võitis juurde uusi õppijaid nii linnas kui maal.

Tänu korraldamise eest: Maie Meius Koolituskeskus "Osilia", Kuressaare Ametikool, Leonora Kraus Saaremaa Õppekeskus.

... Tallinn

Viivi Lakk

Tallinna Haridusamet, üldhariduse osakonna juhataja

TÕN väärtustab kõiki täiskasvanuhariduses olijaid. Juba mitmendat aastat toimus taas Tallinna Raekojas Tallinna linna ja Harjumaa parimate tunnustusüritus, mis on saanud teoks tänu Tallinna linna volikogu ja Haridusameti juhtkonna toetusele ja osalusele. 2006. aasta tunnustusüritusest võttis osa ka Harju maavanem Värner Lootsmann.

Juba teist aastat sõitis Tallinna linnas 6.-22. oktoobril 2006. a neljal liinil täiskasvanud õppija reklaamkirjaga tramm. TÕNi avapäeval, 6. oktoobril 2006 jagasid Tallinna Täiskasvanute Gümnaasiumi õpilased infoleiereid ning tutvustust TÕNi kohta.

Paralleelselt sellega näidati 157 ühistranspordi monitoris Tallinnas, Tartus ja Pärnus TÕNi päevakohast filmiklippi „Kunagi pole hilja. Inimene õpib terve elu” 90 korda päevas. Kokku oli klipp eetris 198 820 korda nelja nädala jooksul ning EMORI uuringu järgi vaadatakse ekraani sõidu ajal 83%. Uuringud näitavad, et sellises ajavahemikus tehaks umbes 6 miljonit sõitu.

Tänu korraldamise eest: Astangu Kutserehabilitatsiooni Keskus, Juta Elbing- Nõlvak, Andres Kask, Heiki Kiidli,

Anne Klaas, Urve Mägi, Ene Pedai, Maret Priske, Mare Sihvre, Ivika Türkson, Ene Vohu.

... Tartumaa

Ruth Elias

Tartu Linna Haridusosakond, peaspetsialist

2006. aasta TÕN oli Tartumaal kõige positiivseim, nii korraldajate (18 koostööpartnerit), ürituste (39 erinevat tegemist) kui ka osalejate arvu poolest (üle 860 inimese).

Esmakordselt osalesid meie koostööpartnerina Kambja Raamatukogu, Kõrveküla Raamatukogu, Külitse Raamatukogu, Lohkva Raamatukogu, Äksi Raamatukogu, Rõngu Rahvamaja, Tartu Linnamuuseum, Aletheia Õppekeskus, Tartu Keskkonnahariduse Keskus, Antoniuse Õu, SA OK Arenduskeskus Avatud Meele Instituut.

Vanadest koostööpartneritest osales projektis Ulila Raamatukogu, Tartu O. Lutsu nim. Linnaraamatukogu, Eesti e-Ülikool, Tartu Ülikooli Avatud Ülikool, Tartu Rahvaulikool, Tartu Kutsehariduskeskuse täiskasvanute koolituse osakond, Tartumaa Muuseum.

Tartu ühistranspordis näidati TÕNi teemalist reklaamlippi.

Tänu korraldamise eest: Sirje Dementjeva Ulila Raamatukogu, Linda Jahilo ja Halliki Jürma Tartu O. Lutsu nim. Linnaraamatukogu, Karin Ruul Eesti e-Ülikool, Ülle Kesli, Esta Pilt ja Helve Raik Tartu Ülikooli Avatud Ülikool, Maire Breede Tartu Rahvaulikool, Sigrid Tiirmaa ja Ene Raid Tartu Kutsehariduskeskus, Anneli Aan Tartumaa Muuseum, Toivo Ärtis Kambja Raamatukogu, Hele Hellermäe Kõrveküla

Raamatukogu, Anita Priks Äksi Raamatukogu, Kaare Kiho Rõngu Rahvamaja, Merike Toomas Tartu Linnamuuseum, Ruta Mürk Aletheia Õppekeskus, Külli Kalamees-Pani Tartu Keskkonnahariduse Keskus, Anderson Antoniuse Õu, Ene Velström SA OK Arenduskeskus Avatud Meele Instituut, Lohkva Raamatukogu

... Valgamaa

Mare Visnapuu

Valga Kutseõppekeskuse Täiskasvanute Koolitustalitus, juhataja

Tasa ja targu hakkab Valgamaa inimeste teadvusesse jõudma arusaam, et õppimine ja enesetäiendamine ei ole häbiasi ka kesk- ning vanemas eas. Kui esimestel aastatel olid nii tugigrupi liikmed kui üritused rohkem Valga-kesksed, siis iga aastaga on tugigrupp täienenud uute inimestega maakonna erinevatest valdadest ja ka maakondlikku avaüritust on korraldatud nii Tõrva linnas kui Karula vallas Lüllemäel.

Ka kutse- ja karjäärinõustamine võidab maakonnas populaarsust täiskasvanud õppijate ja õppimishuviliste seas. Tihti astub täiskasvanud inimene nõustamiskeskusesse, et saada selgust valitud eriala või kutse osas.

TÕNi ettevalmistamine ja läbiviimine on palju kaasa aidanud elukestva õppe kui pideva tegevuse juurdumisse Valgamaa täiskasvanud inimese teadvuses. Elukestva õppe propageerijana ja TÕNi eestvedajana maakonnas tegutseb seitsmendat aastat Valgamaa Kutseõppekeskuse täiskasvanute koolitustalitus. Nende aastate jooksul on kursustest osavõtjate arv kahekordistunud, mis näitab ilmekalt huvi suurenemist õppimise ja enesetäiendamise vastu.

Tänu korraldamise eest: Tanel Jürjenson, Ene Kaas Lüllemäe Kultuurimaja, Endla Schasmin Valga Keskraamatukogu, Lüllemäe Rahvaõpistu.

... Viljandimaa

Tiiu Männiste

Viljandi Kultuuriakadeemia, täiendõppe juht

TÕNi suuremaks hüppeks võiks pidada laialivalgumist üle kogu maakonna. Ta on laienemas maakonda, valdadesse ja mis peamine – kohalikesse omavalitsustesse.

Sel aastal korraldasime ekstra kolmandale sektorile mõeldud seltside päeva, kuhu kutsusime kokku kõik Viljandimaal tegutsevad seltsid. Päev osutus väga edukas ning tekkisid uued ning huvitavad koostöövõimalused, mis seni puudusid.

Tänu korraldamise eest: Ene Saar Paistu vallavanem, Piia Mänd Paistu rahvamaja, Ele Saar Viljandimaa Omavalitsuste Liit.

... Võrumaa

Merike Ojamaa

Võru Täiskasvanute Gümnaasium, direktor

Kahel viimasel aastal on Võrumaa päralt olnud ka üle-eestiline tunnustus: 2005. aasta TÕN tõi Rõuge vallale aasta koolitussõbralikuma omavalitsuse tiitli, 2006. aasta TÕNil pälvis aasta õppija tiitli Luule Metsla Võrumaalt.

Võrumaa Teataja pühendas oma nädalalõpunumbris aasta õppijale terve lehekülje, nii kursuse- kui ka töökaaslased võtsid teda vastu lillede ja õnnitlustega. Kahtlemata nakatas Luule nii mõndagi õppimispisikuga.

Meie täiskasvanud õppija nädala vastu on väga suurt huvi ilmutanud naabrid lätlased, seetõttu kavatsesimegi lähiajal neile oma TÕNi kogemusi jagada.

Tänu korraldamise eest: Anita Kikas, Terje Kruusalu, Inga Kuljus, Tiina Lehiste, Ere Raag, Ragna Meeliste, Võru Maavalitsuse haridus- ja kultuuriosakonnad.

EDULOOD

Elutööd on väärtustatud

Luule Metsla, aasta õppija 2006

Nagu tavaks ikka, tuleks ka minu koolilugu alata sõnadega „Kui Arno koolimajja jõudis, olid tunnid ...”.

Kui mina 2005 aasta 30.juunil Mainori Võru keskuse ruumidesse jõudsin, oli see ülerahvastatud. Tulin suure hingevärinaga, et kas ikka üle 40-sed on üldse õpi-ealine kontingent. Keegi meeldiv daam rahustas mind (pärast selgus, et see oli meie õppekeskuse juhataja Anita) ja tegi selgeks, et selles koolis pole ta vanusepiirangutest teadlik. Tulin katsetele teadmiselega, et kui ma tasulisele kohale ei saa, raha eest mul küll õppida ei ole võimalik. Arvasin, et ma ei saa iial nii palju raha kokku ja samas tundus, et sellisel juhul mõtleksin iga päev ainult rahast.

Tegelikkuses püüdsin kõigi oma tuttavate ja pere ees varjata, et tahan üldse õppima minna. Katsetel käisin ka nii, et ainult minu ülemus tööl oli sellest teadlik. Laste jaoks olin selle katsetel käimise päeval levist väljas ja mees teadis, et ajan tööasju. Hirm läbi pöruda oli väga suur.

Septembris 2005 sai minust teistkordselt tudeng. Siis ei teadnud ma veel mis vingerpussu on elul ja saatusel mulle pakkuda. Minu koolikaaslastest said minu sõbrad. Võru Mainori Õppekeskusest aga peaaegu minu teine kodu ning õppekeskuse juhatajast üks ütlemata tore kaaslane ja juhendaja. Kogu esimene kursus oli üks õppimine ja iseenesdale tõestamine: ma suudan, ma oskan, ma tahan..... Ja sellest ma peaaegu üldse ei mõelnud, et olen õppimise eest raha maksnud. Kui selgus, et ma saan õppetootust, nutsin rõõmust.

5. oktoobril 2006 lugesin Võrumaa Teatajast, et olen Võrumaa aasta õppija. Vaatamata sellele, et meie õppekeskuse juhataja Anita oli mulle öelnud, et tema andmetel olen mina väljavalitu, tundus see mulle uskumatu. Eelmisel päeval olin andnud suure hirmuga oma elu esimese intervjuu ajakirjanikule.

Lehte lugedes tundus mulle, et räägitakse ühest tublist inimesest aga seda endaga seostamast keelas kaine mõistus.

„Õpime mõnuga” on olnud mind läbi elu saatvaks lauseks palju enne seda kui sellest lausest sai TÕN-i moto. Kui ma aastaid tagasi jäin peale lapsehoolduspuhkust töötuks, mõtlesin –mis siis ikka, algab uus elu. Sellel hetkel ma ei aimanud veel, et uuesti tööle saamine on Võrumaal nii pööraselt raske. Koondamisraha käes, seadsin sammud...juuksurisse(inimeses peab ju kõik kaunis olema) ja siis tööbüroosse. Selgus, et isegi kursustele ja töötuks ei saa paugupealt. Minu töötuaeg oli parajalt pikk. Saatsin laiali üle 60 CV ja ainult 10viisakat äraütlemist. Taipasin, et minu vene-aegne põllumajandusharidus pole midagi väärt peale kaante. Eneseusk oli kadunud, rahaline seis miinustes, lapsel tuvastati astma, abikaasast sai grupi-pensionär, ema (kes elas meie juures) suri, lüpsin käsitsi kodus 4-lehma ja kasvasin 4-last. Mitmetes töökohtades öeldi kohe, et nii väikeste lastega naised me küll tööle ei võta. Tundus, et hullemaks enam minna ei saa. Targad inimesed aga räägivad, et halbadele aegadele järgnevad head.

Kui ma lastega koju jäin, hakkasin käima portselanmaali kursustel. Ma ei oska teha kunsti, aga see oli midagi minu hingele. Ema kõrvalt õppisin kaltsuvaipu kuduma ja mesilasi pidama. Peale Elo Aasranna lapitöökursust armusin lapitöösse. Olin mitmes jaos töötu ja tänu sellele sain (lausa kavalusega) käia mitmetel pikkadel (turismiettevõtja; sekretär- juhiabi) ja mõnedel lühiajalistel kursustel, kus kogesin, et suudan ikka õppida küll. Esimene tööots mida mulle peale kursustel käimist pakuti oli rahvaloenduses grupijuht. Tundus, et õppimisest oli kasu. Järgmisse töökohta julgesin juba minna rahulikuma südamega aga kui kuulsin, et mind võeti tööle haletsusest(ikkagi suur pere), sai minu mõõt täis. Lubasin endale, et enam ma lollina tööle ei lähe. Teenisin

mõned ajad FIE rasket leiba käsitööga. Samal ajal liitusin väikeettevõtluse tugisikute grupiga. Tundsin, et pean jagama oma kogemusi, mis sellest, et osad neist olid negatiivsed. Just MTÜ ETNA Eestimaal ridades sain aru elutööst, et enne kui teistele midagi jagada, peab sul endal midagi olema. Selle organisatsiooni liikmena saime igasuguseid suhtlemisalaseid koolitusi ja sellel ajal tärkas minus huvi psühholoogia vastu. Ikkagi tundsin ma, et minu teadmised kogu ümbritsevast elust ja uuest eesti ühiskonnast on lünklikud. Mingil hetkel saab iga inimene aru, et ta ei suuda siin maailmas eriti palju muuta ja siis on valida, kas sa protestid kogu maailma vastu või muudad iseennast. W.J.Thomas on öelnud, et inimesed konstrueerivad endale ise reaalsust, milles nad eksisteerivad. Ma hakkasin teadlikult otsima väljundit oma õppimissoovile, sest tahtsin elada paremas reaalsuses. Ma ei tahtnud olla rumal ise-eneise jaoks. Õnneks oli Võrus Mainori õppekeskus.

Aasta tagasi teadsin ma, et igal sügisel on mingi üritus täiskasvanud õppijatele. Tänaõks päevaks on minu arusaam TÕN-ist, kui nädal kestvast üritusest, võtnud hoopis uued maastaabid. Mina kujutasin seda ette nii: üks kord käin laval, võtan vastu õnnitlused ja elu lõpuni pühin auhinnalt tolmu. Tegelikuses on see tiitel minu jaoks iga päevaga väärtust juurde saanud. Tänu TÕN-ile tutvusin väga paljude huvitavate inimestega ja sain innustust sellele, et olen õigel teel. Ja mitte iial poleks ma saanud seda tiitlit ilma kursusekaaslaste tagautsita-mise-ja heasoovlikkusest ning oma pere toetusest. Uskumatu küll, aga praegu suudan ma juba täiesti rahulikult rahva ees mõtteid koondada ja rääkida (varem olin nädal aega närvis kui pidin esinema). Minu enesehinnang on tõusnud ja ma ei pea enam iga päev enesele tõestama, et olen tubli. Kaks ja pool aastat olen olnud töö ja see töö meeldib mulle ning mul on toredad töökaaslased. Minu õppimine toetab seda eriala millel töötan ja kooliskäimine ei sega töölkäimist. Uskumatu, et suutsin selle aja ära oodata. See, et minust sai Eestimaa aasta õppija oli minu jaoks ühe tavalise „pisikese” inimese elutöö tunnustamine. Kui uskuda ühe minu õppejõud Viktoria Neborjakina sõnu, siis see tiitel jätab jälje kogu minu elule. Ja tundub, et tal on täiesti õigus.

Ma armastan oma tööd!

Marge Mägi, aasta koolitaja 2006

Olen 1985. aastal lõpetanud Tartu Ülikooli filoloogiateaduskonna vene filoloogi, õpetaja kvalifikatsiooniga. Pärast ülikooli lõpetamist töötasin seitse aastat Lüganuse keskkoolis. Olen eesti keelt mitte-eestlastele õpetanud alates 1988. aastast, seega 18 aastat. Alustasin õpetamist Püssi kombinaadis ja töötasin samal ajal Lüganuse koolis vene keele ja kirjanduse ning inglise keele õpetajana. Keeleinspeksioonis töötan alates 1992 aastast ja sellest ajast olen eesti keeletäiskasvanutele õpetanud Jõhvis, Kohtla-Järvel ja Sillamäel. Nende aastate jooksul on mul olnud kindlasti paari tuhande õpilase ringis, kellest väga suur hulk on osaliselt ka tänu minule saanud kas Eesti kodakondsuse või parema töökoha.

Viimastel aastatel olen eesti keelt õpetanud mitmete ESF-i ja Meis-i projektide raames.

Algusaastatel oli õppematerjalidega väga suuri raskusi ja neid olen ma koos kolleegidega ka väga palju koostanud. 2003. aastal ilmus minu ja kaasautor Kristi Tamme sulest eesti keele videoõppekomplekt „Vaata, kuula, räägi”, mis koosneb õppija töövihikust, õpetajaraamatust ja videokassetist. Ida-Virumaal õpitakse praegu väga palju ja aktiivselt eesti keelt, õppijate motivatsioon on erinev. Kes leiab, et iga Eestis elav inimene peab valdama eesti keelt, kellelt nõutakse eesti keele oskust töökohal ja väga paljud tahavad saada kodakondsust. Muidugi, paljud arvavad, et Ida-Virumaal võib hakkama saada ka ilma eesti keele oskusest, aga praegu on üha rohkem neid inimesi, kes tahavad teha karjääri ja on aru saanud, et ilma eesti keele oskusest ei ole see võimalik. 18 aastat olen ma tõesti õpetanud eesti keelt õhtuti ja tihti ka nädalavahetustel. Miks? Ma armastan oma tööd ja suhtlemine minu õpilastega annab mulle ka energiat, eriti veel kui tulemus on silmaga näha. Paljudest minu õpilastest on saanud minu perekonnatuttavad ja ka väga head sõbrad.

Heade tegude kool

Eda Anton

Tartu Kutsehariduskeskus, kvaliteedijuht

Tartu Kutsehariduskeskus (TKHK) on noor organisatsioon (asutatud 2002), mida iseloomustab kindlast eesmärkidest lähtuv pidev areng, avatusel ning meeskonnatööl põhinev uuenduslik ja süsteemne tegevus õppijate arenguks vajalike tingimuste loomisel.

Täna on TKHK Eesti suurim kutse- ja täiendõppekeskus.

2006. a. septembri seisuga õpib Tartu KHK kutseõppes 3137 õpilast. Lisaks enam kui 2000 täiskasvanud õppijat aastas. Tartu Kutsehariduskeskuses oli 2005. a. 31. detsembri seisuga kokku 282 töötajat, kellest 194 olid pedagoogilised töötajad.

TKHK juhtkond väärtustab iga töötaja personaalset arengut. Arengukava kohaselt on üks organisatsiooni peamistest eesmärkidest areneda õppivaks organisatsiooniks. Direktori poolt on kinnitatud TKHK töötajate koolituse põhimõtted, millest lähtuvalt koostatakse igaks õppeaastaks töötajate koolitusplaan ning planeeritakse eelarvesse vastavad ressursid. Koolil on välja töötatud koolitusstrateegia, käivitatud on sisekoolituse süsteem. Tulenevalt koolituse põhimõtetest peab iga töötaja osalema vähemalt 24 tundi sisekoolituses. Lisaks on kasutusele võetud osakondadepõhised koolitused.

TKHK juhtkond peab oluliseks pedagoogide kvalifikatsioonile vastavust ning eesmärk on, et kõik pedagoogilised töötajad vastaksid kvalifikatsiooninõuetele. Lisaks erialalisele pedagoogilisele täiendkoolitusele õpivad paljud TKHK töötajad ka tasemekoolituses.

Uue töötaja integreerimiseks organisatsiooni on koostatud vastav kord. Uutele töötajatele korraldatakse enne õppeaasta algust koolitus, et nad teaksid kooli missiooni, visiooni ja üldisi suundi, töökorraldust, asjaajamist jne. Uutele töötajatele määratakse juhendajad/mentorid, kes abistavad ning juhendavad neid kooli sisseelamisel.

Vastavalt TKHK koolituskorrale väärtustatakse kogemusõpet. Pikkadel kursustel ja koolitustel osalenud töötajad jagavad erinevate kanalite kaudu (näit seminarid, siseveeb) oma kogemusi ja materjale. Stažeerimisel olnud õpetaja peab oma osakonna teistele õpetajatele tutvustama uusimat tehnoloogiat, millega ta tutvus stažeerimise käigus.

Õppeaasta jooksul toimuvad regulaarsed aktiivõppe seminarid, kus õpetajad vahetavad kogemusi. Noored õpetajad külastavad vanemate kolleegide tunde ja vastupidi. Üks kord aastas toimub ülekoolline meetodikakonverents, kus õpetajad esitavad ettekandeid õppeaasta jooksul läbiviidud uurimustest ning omandatud kogemustest.

TKHK arengukavas on kirjas, et TKHK põhiväärtuseks on avatus ja arengu oluliseks põhimõtteks on koostöö. Koostööd tehakse Tartu Ülikooli, Tallinna Tehnikaülikooli ning Tallinna Ülikooliga.

Koolis kehtib alates 2003. aastast töötajate tunnustamise ja toetuste maksmise kord. Näiteks tasemekoolituse lõpetajaid peetakse meelel lilledega. Magistrikraadi omandamisel makstakse töötajale 3000 krooni preemiat, doktorikraadi korral 5000 krooni. Igal õppeaastal antakse kooli tunnuskiri kolmele kõige enam koolituses osalenud töötajale.

ÕPILOOD

Usalda iseennast

Kai Vahtra, Hiiumaa aasta õppija 2006

Hiiumaa Keskonnateenistus, peaspetsialist

Muudatused elus võetakse enamasti ette sundolukorras, kui on kaotatud töö ja on vajadus ümberõppeks või siis sisemisel vajadusel ning konkreetsest huvist millegi vastu. Tihti aga elu lihtsalt kulgeb nii, et inimene satub pidevalt uutesse olukordadesse, võtab vastu sobivad väljakutsed ja liigub oma eluteel pidevalt õppides edasi.

Tundsin juba mitu aastat vajadust tuua oma ellu muudatus. Ligi 15 aastat aktiivset erialatööd ühes rollis koos tõusude ja mõõnadega, võitude ja kaotustega, ümberkorralduste ja reformidega olid mind tühjaks pigistanud. Mulle tundus, et olen end täielikult ammendanud. Ootamatult olid ka lapsed suureks saanud ja leidsin võimaluse iseenda jaoks aja maha võtta. Olen aastaid joogaga tegelema ja õppinud tundma iseennast ning usaldama oma sisetunnet. Ja ühel päeval, kui oli õige hetk, andsin lahkumisavalduse ja astusin tühjusesse. Tundsin suurt kergendust ja vabadust.

Iga lõpp on millegi algus... Mõne päeva pärast pakuti mulle loenguid tehnikumi õpilastele. Endalegi ootamatult sattusin õpetaja rolli. Mina, kes ma suurema hulga inimeste ees esinemist alati peljanud olin, sain uue väljakutse – iseenda

proovilepaneku võimaluse. Kolmandat aastat seda tööd tehes võin öelda, et õpetajatöö saab toimida vaid kahepoolset, see on õpilaste ja õpetaja vaheline dialoog, kus parima tulemuseni viivad mõlemapoolne töö ning vastastikkune mõistmine.

Loodusega on läbi põimunud minu lapsepõlv ja ka valitud eriala, samuti on minu töökohustused olnud otseselt seotud looduse, selle kaitse ja uurimisega. Lisaks teadmiste ja looduse tundmisele on mul alati olnud soov midagi ilusat teha oma kätega, luua. Asusin õppima floristika erialal, mis võimaldas mul laiendada oma loodusteadmisi ning samas õppida end väljendama taimeseadetes ja kompositsioonides. Sügavuti huvipakkuv on looduse ilule ja harmooniale tuginev iidne lillede seadmise kunst – ikebana, minimalistlik ja puhas. Olen kätt proovinud erinevates kunstivaldkondades ja tõeliseks naudinguks pean keskealisena midagi esmakordselt kogeda. On see siis esimene enda tehtud savipott, akrüülmaal või kirjakunsti katsetus. Selleks et kogeda, tuleb proovida.

Nüüdseks olen oma kaheaastase aeg maha perioodi lõpetanud. Töötan jälle oma erialal, uues ametis, kus on võimalusi erialaseks täiendamiseks ja maailmavaate laiendamiseks. Annan endiselt ka tunde. Kõike õpitud kunsti ja lilleseade valdkonnas saan kasutada igapäevaelus, et muuta argipäeva kaunimaks. Loodus ja jooga aitavad mul hoida ennast tasakaalus, see võimaldab oma lähedastega paremat kontakti leida ja neid toetada. Olen leidnud uusi mõttekaaslasi ja sõpru ning pean lugu minust erineva ellusuhtumisega inimestest. Kõik uus ja huvitav annab mõtteainet, teeb meele erksaks ja annab elule värvi. Kõik saab alguse iseendast, julgusest ette võtta muudatusi – usalda iseennast.

Koduperenaisest sai jaanalinnukasvataja

Kristiina Tarum, Ida-Virumaa aasta õppija 2006

Kuusiku talu perenaine

Tee tööd ja näe vaeva – siis tuleb armastus. Õppimine on ka töö, see viib elus edasi ja teeb inimesest isiksuse, pole vahet, kes ta on – laste ema või 80-aastane pensionär. Asi on tahtmises.

Mina olen Kristiina Tarum, 30-aastane, kahe tütre (12 ja 7 a) ema ja juba 13 aastat ühe suure südamega mehe abikaasa. Elan Kuusiku talus Väike- Pungerja külas Mäetaguse vallas. Hoolimata noorest east olen elus palju näinud ja tunnen hästi inimesi. Tean, mis tähendab täiesti nullist alustada.

Abiellusin armastusest ja meile sündis esimene tütar. Sain õnnelik ema olla vaid 5 kuud, kui sattusime perega raskesse autoavariisse. Mina sain raskelt kannatada, oleksin äärepealt kaotanud jala, kuid Tallinna arstid päätsid selle. Õppisin mitu aastat uuesti kõndima. Ratastool, kargud, jalutuskepp – oskan vist siiani neid käsitseda. Peale selle oskan ka astuda nii, et keegi ei saagi aru et ma tegelikult lonkan ja et ma ei suuda kunagi joosta. Naeratusega varjab selle ilusti ära.

See elukool muutis mind väga. Pärast õnnetust olin kinnine ja vaevlesin komplekside küüsis, praegu aga mõistan, et see oli tegelikult kingitus elult. Nüüd näen kõike väga selgelt, tean täpselt mis on elus kõige tähtsamad asjad ja kuidas neid hoidma peab. Otsustasin, et jään iseendaks ja siis leidsin ka jõudu, et edasi minna. Hingerahu sain sealt metsade vahelt, kus kunagi lapsena lauldes uitasin – oma vanavanemate talust. Puhastasin palkseinad ja restaureerisin vana talumööbli.

Aastate möödudes pärast teise tütre sündi tundsin, et vajan eneseteostust. Kuna linnas töö saamine ja ka seal käimine oli minu jaoks keeruline, otsustasin hakata otsima teisi väljundeid. Ida-Virumaa Tööhõiveametist sain voldiku, millel oli kirjas: „Täidame teie unistuse“. Mis siis oli minu elu unistus?

Kui olin lapsena vanaema juures lambakarjas, ütles ta ikka: „Ei tule siia metsa sisse peale sinu keegi elama ja jumal teab, mis loomad sa siia ükskord veel tood, kaelkirjakud ja elevantid.“ Vanaema teadis – nüüd ongi jaanalinnud õuel.

Ega see nii lihtsalt ka ei käinud, tuli ikka kõvasti pingutada. Minu abikaasa Meelis toetas mind 100%. Idee oli hea ja meeldis ka Ida-Virumaa Tööhõiveametile ja Ettevõtluskeskusele. Osaletsin projektis „Ettevõtlustoetus töötule: koolitus, stardiabi, järelnõustamine“. Projekti raames õppisime ettevõtluse põhitõdesid, äriprojekti koostamist ja ettevõtte käivitamist. Koolitus kestis kaks kuud ja oli väga pingeline, kuna pidime koostama äriplaani ja seda komisjoni ees kaitsma. Enamikku õpilastest ka toetati.

Mina taotlesin 60 000 krooni nelja täiskasvanud jaanalinnu ostmiseks OÜ Muhu Jaanalinnult ja jaanipäevaks 2005. a. nad kohal olidki. Samuti sain stardiabi (äriprojekti alusel) Mäetaguse Valla Ettevõtluse Toetusfondist suurte jaanalinnuaedikute rajamiseks. Informatsiooni jaanalinnukasvatuse kohta leidsin Internetist, kuid põhiliselt koolitasid mind selles vallas Muhu jaanalinnukasvatavad Elmet ja Helena Erik.

Praeguseks elab meie talus kaks jaanalinnuperekonda ehk seitse lindu. Ehitasime neile suure mugavustega lauda, kus nad külma ja libedaga ennast mõnusasti tunnevad. Aastal 2006 külastas meie farmi 1500 inimest, nende hulgas ka sakslased, soomlased ja ukrainlased. Hästi läks nii munade kui ka sulgede müük. Lisaks sellele tegeleme ka jaanalinnuõlist kosmeetika edasimüügi Ida-Virumaal. Valmis sai ka koduleht (www.kuusikutalu.fie.ee). Tulevikus plaanime hakata tegelema jaanalinnuliha ja -naha tootmisega, sest alles siis saame kulutustega tasa.

Minu viimane õpikogemus on autokoolis käimine. Sain lõpuks üle oma hirmust liikluse ees, pean seda väga suureks võiduks. Nüüd olen iseseisev ja abikaasa ei pea mind enam pidevalt sõidutama.

Pragu mõlgutan mõtteid, et peaks inglise keele edasijõudnute kursusele minema. Kunagi tulevikus tahaksin ka psühholoogiat õppima minna.

Lõpetuseks tahan öelda, et kui kuidagi ei saa, siis kuidagi ikka saab. Pole mõtet alla anda. Õppida on tõepoolest mõnus!

Ma poleks kunagi nii kenasid inimesi kohanud.....

Marika Lindman, Jõgevamaa aasta õppija 2006

Puurmani Gümnaasium, saksa keele õpetaja

On reede, 13. oktoober. Olen Riias Tehnikaülikooli eksami ooteruumis koos oma kursusekaaslastega Lätist, Leedust, Eestist ja mujalt. Eksami sooritanud on õnnelikud, säravad ja lahkuvad, teised on pinges, vaikivad, mõned üritavad midagi lugeda. Olen ärevil, isegi veidi paanikas. Minu eksamiaeg on alles kell 20, niisiis kolm tundi veel! Püüan end pingest vabastada, eelseisvale mitte mõelda.

Tuhat mõtet tormab läbi pea. Mõtetes vilksatavad hetked kahest õpinguaastast. Ajalehes info õppimisvõimaluse kohta Hageni Kaugõppeülikoolis (Saksamaa õpingud, raskuspunkt saksa keel ja selle vahendamine), dokumentide tõlkimine saksa keelde, väikelaen pangast õppemaksu jaoks. Õppepäevad Tallinnas ja Riias, ööbimised Placises. Teaduslike tööde kirjutamine, eksamid, tähtjad. Ööd arvuti taga. Eksamitulemuste ootamine, rõõm kordaminekute üle. Ärevus enne referaadi esitamist Bochumis, materjali kogumine magistritööks ja muidugi meie suurepärased teeõhtud. Kas suudan täna kaitsta magistritöö ja sooritada eksami? Või on viimase kahe aasta pingutused olnud asjatud?

On jäänud viimane pooltund enne otsustavat hetke. Väljas on pime, olen ainus ooteruumis. Ärevus ei lase paigal püsida, jalutan koridoris, kuulatan eksamiruumi ukse taga, kahtlaselt vaikne. Kas eksam ikka kestab? Uks avaneb. Väljub mu kursusekaaslane, näost lapiline ja räägib katkendlikult, väga segases saksa keeles: „Tead, küsimused on nii rasked, ma ei saanud üldse aru, mida ta tahtis.” Rääkija on suurte kogemustega saksa keele õpetaja Lätist. Kas eksam on tõesti nii raske? Olen valmis halvimaks.

Ja juba seisabki ukseks eksamineerija, soliidne saksa härrasmees ja pärib: „Noh, kas te ei jõua enam oodata?” Raputan pead. Saaks see kõik juba läbi! Lubataksegi eksamiruumi, küsitakse nime, magistritöö teemat, tervislikku seisundit. Siis lisab härra Bausch (eksami läbiviija) muhedalt: „Paanikaks ei ole mitte vähimatki põhjust, teil oli väga ilus töö.” Teine eksamikomisjoni liige naeratab heatahtlikult. Tunnen, et minu krampis olek kaob, alustan....

Härra Bausch on heatahtlik, aga küsib palju, laseb põhjendada, näiteid tuua, seostada. Mu mõtted on selged, hirm kadunud. Saksa keele õpetamise teemadelt oleme märkamatult jõudnud kultuuridevaheliste erinevusteni ning suhtlemisraskusteni nende mittetundmisel. Juba vilksatabki mu eksamineerija pilk kellale ja ta sõnab: „Kahjuks pean teile ütleva, et eksamiaeg on läbi. Ma vestleksin teiega veel, aga mul on täna tõesti väga pikk päev olnud.”

Eksam on lõppenud. Ootan ukse taga oma tulemust. Ruumist kostab hääli, naeru, siis on vaikus. Neil läheb kahtlaselt kaua. Kas mind on unustatud? Või oli eksamitulemus nii nigel, et ei saagi hinnata? Lõpuks kutsutakse mind uuesti ruumi, palutakse istuda ja härra Bauschilt kuulen: „Te ju teate oma eksamitulemust.” Raputan pead. Kuidas võiksingi? Olen lausa paanikas. Kas tõesti kukkusin läbi? Kuskilt kaugelt kuulen eksamineerija häält: „Teie eksamihinne on 1,0”, aga öeldu ei jõua minuni. Härra Bausch kordab öeldut ja lisab: „Teate, me rohkem ei saa panna, 1,0 on kõige parem hinne.” Lõpuks taipan, et olen eksami sooritanud. Täna eksami vastuvõtjad.

Kell on 21. Reede, 13. oktoober on peaaegu läbi. Tänaval on endiselt soe, kursusekaaslased Margit ja Irina tulevadki, naudime õhtust tuledesäras Riia linna ja üksteise seltskonda. Laida pole veel Riiga jõudnud, läheb eksamile laupäeva hommikul, kui meie põõname. Ei kadesta. Järsku taipan, et mul on tohutult vedanud, et õppima juhtusin, eelkõige oma kursusekaaslastega, kellega suhtlemine andis palju tuge ja jõudu. Ma poleks neid kenasid inimesi võib-olla mitte kunagi oma elus kohanud! Ja on tore, et laupäeval, 14. oktoobril lõpetasime me kõik neli Eesti saksa keele õpetajat magistritööpingud Hageni Kaugõppeülikoolis.

Loominguline inimene on ühiskonnale kasulik

Luule Nurga, Järvamaa aasta õppija 2006

Käsitöömeister

Oleme kõik elu algusest peale õppijad. Kes kui kaua tahab oma elus õppida, on inimese enda otsustada. Mina, Luule Nurga, alustasin elu samuti õppimisega.

Kui kohustuslik ja elutööks ettevalmistav esmane õppimine sai lõpetatud, siis sain minna tööle. Minu õpingute ja töö algusaastad langesid kokku Eestis sõja ja sõjajärgsete aastatega, mis ei lubanud endal teha meelepäraseid valikuid. See olukord tingis ka otsuse, edasi õppida kõrgkoolis kaugõppes, kuhu mul peale tehnikumi lõpetamist soovitati minna.

Õpingud kõrgkoolis olid tõeliseks elukooliks. Et sealt sai tööalast õpet, kasvatas see ka järjekindlust, oskust töötada iseendaga ja õppimise julgust.

Juba varasest noorusest peale huvitas mind käsitöö. Olin umbes 12-aastane, kui valisin südamelähedase mustri, see oli suur valge luik looduspildil. Selle täitsin valge mulineelõngaga varspistes rida rea kõrvale tihedalt täis. Suundi aitasid paika panna ema ja naabrid. Praegu vaatan seda tööd suure hämminguga: kas selle olen tõesti mina teinud!

Ka tehnikumis juhtus väga hea käsitööõpetaja olema. Tema süvendas minu huvi veelgi. Nii kujunes käsitööst mulle töö kõrvale tõsine hobi. Igal võimalusel olen ka liitunud käsitöötegijatega ja püüdlikult omandanud targematelt uusi oskusi.

Väga hea õppe andisid Aravetel tegutsevas käsitööringis meie hulgast lahkunud Veera Otstavel, Ellen Elmre ja Agnes Töldsepp. Aravetel hakkati ka korvipunumist õpetama, õpetajaks Valeria Taubeli õpilane Ruta Eslas. Suur tänu neile inimestele, kes arendasid ja kasvatasid Aravetel käsitööhuvilisi, sealhulgas ka mind! Sel ajal valmistati selles paikkonnas väga palju ilusat käsitööd ja igal aastal oli suur käsitööde näitus.

Kui lähenes pensioniaeg, hakkasin mõtlema tulevikuplaanidele pensionärina. Mulle sattus ette ajalehekuulutus punumise ja kuivseadete õppimise võimalusest Tallinnas (sel ajal nimetati asutust Kultuuritöötajate Täiendkooliks). Nimetatud võimalus oligi minu jaoks see õige, millest kinni hakkasin. Eestis oli jälle muutuste aeg ja võimalused väga piiratud. Sellele koolitusele oli suur konkurents - 3 inimest kohale. Sain sisse nõutud töö ja vestluse alusel. Jälle algas minu elus huvitav ja pingerikas aeg. Sellesse perioodi jäi õppimine alates 1992. aastast 4 tsükli (üks tsükkel kaks aastat) teemadega punumine õlest ja looduslikust materjalist; rahvuslikud kaunistused loodusest – näarikroonid, krässid jne; kuivseaded; lilleseaded ja sinna juurde kuuluv teooria.

1994. aastal avastasin, et selles koolis õpetatakse ka rahvariiete valmistamist. Kuna olin endale valmistanud ühe kostüümi, mis sugugi hästi selga ei sobinud, võtsin ka sellest koolitusest osa 3 tsükli ulatuses (üks tsükkel 2 aastat). Õpe toimus kord kuus 2 või 3 päeva koha peal, vahepealse koduse tööga. Täiendavalt sai ka läbitud nii mõnedki lühikoolitused. Olen senini seotud selle koolituskeskusega (praeguse nimega Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskus).

Õpitud teadmisi sai hakata kasutama 2003.a. jaanuarist Jänedal rahvariiete valmistamise koolis. Jänedal on koht, kus on kõik võimalused koolituste läbiviimiseks. Siin avati käsitöökeskus, koht, mille ümber koonduvad käsitööhuvilised, koht, kus on võimalik käsitöötooteid müüa. Moodustati ka käsitööhuvilistest mittetulundusühing.

Nüüd, 2006. aastaks, on Jänedal rahvariiete valmistajate kooli lõpetanud juba 2 lendu. Lisaks said õpetust algajad niplispitsi tegemises ja kangakudujad. Maanaiste koolitus heade Eesti tippõpetajatega kandis vilja. Huvilised leidsid meid üles ja oskavad hinnata sellise koolituse vajalikkust. Praeguseks on Jänedal käsitöökoolitustel osalenud 50 inimest, huvilisi jätkub veel.

Korrektset valmistatud käsitööese leiab ka ostja.

Koolitusprotsessi algatamine ja selle läbiviimine nõudis tegijailt palju uusi teadmisi. Õnneks oli võimalus saada projektide koostamiseks õpet. Praegu õpime arvutikasutuse oskusi, mis on ääretult vajalikud. Siiani ei ole olnud võimalik iga soovitud koolitust kätte saada, sest hind määrab valikuid.

Inimene peab arendama ennast ja õppima kogu elu, et mitte manduda.

Õppimine annab enesekindlust

Janne Muuli, Läänemaa aasta õppija 2006

Haapsalu Kutsehariduskeskus, kodumajanduse kutseõpetaja

Koolis olen tööl neljandat aastat. Õpetan puhastus-korrastustöid, õmblemist ja toiduvalmistamist. Olen õppinud naiste ülerõivaste rätsepaks ja kodumajanduse kutseõpetajaks Kehtnas. Nüüd siis nõ vanas eas olen jõudnud ka ülikooli. Õpin Tallinna Ülikoolis II kursusel kutsepedagoogikat. Elan Haapsalus. Mul on kolm poega: 13-, 10- ja 7-aastane.

Kui nüüd päris algusest alustada, siis lükkasin ma õppima minemist kogu aeg edasi, sest ülikoolis õppimine tundus minu ajudele liiga keeruline. Ma teadsin, et millalgi peab seda tegema, kui ma tahan edasi õpetajana töötada, aga ega ma seda väga tõsiselt ei võtnud.

Ühel kenal juulikuu päeval, mil mu puhkus oli kenasti alanud ja loomulikult ma ei mõelnud ülikooli peale, helistas mulle töökaaslane, kes oli parajasti Tallinnas pedagoogikaülikooli ukse taga. Ta teatas, et hakkab praegu ülikooli sisse astuma, aga oli maha unustanud oma abielutunnistuse, et kui mina millalgi tulen, siis ärgu ma unustagu oma abielutunnistuse koopiat.

Sellest kõnest saigi alguse mu sisseastumisplaan. Asusin kiiresti asja organiseerima. Peale abielutunnistuse koopiat oli vaja ka väljavõtet tööraamatust. Meie kool asus siis veel Taeblas ja sinna kohale sõita oli tülikas. Palusin väljavõtte ära tuua meie raamatupidajal. Mu palve täideti.

Nii olin end juba vajalike dokumentidega varustanud, aga kodus ju veel keegi ei teadnud, et ema ja naine kooli minna kavatseb. Tegin parajasti süüa, kui mees koju tuli, ja siis ma nagu muuseas ütlesin, et lähen ülikooli. Oh seda nägu! Mehel, kes tavaliselt mu utoopilistele tegemistele eriti ei reageeri, vajus nüüd küll suu sõna otseses mõttes lahti: "Mutt, sa oled lolliks läinud!" Nii polnud ta veel kunagi minuga rääkinud! See polnud just julgustav reageering, kuid nüüd tekkis mul väike trots - ma proovin ja saan hakkama!

Dokumentide sisseviimine läks ruttu. Paari nädala pärast toimusid ka vestlused ja naljakad testid, millel minu arust ei olnud midagi pistmist eksamitega, pigem oli nende täitmine nagu ristsõnamõistatuste lahendamine.

Meid, õppida soovijaid, oli päris palju – üle kolmekümne viie, nii et vestluses tuli päris värin sisse ka. Väga tõsiselt ma sisseaamist siiski ei võtnud, aga oh seda imet: sain teisenä sisse! Peab ütleva, et olin õnnelik ja ometi natuke nagu pelgasin. Sain aru, et mu elu võtab nüüd hoopis teise pöörde.

Tuttavad, kes kuulsid, et lähen ülikooli, jagunesid täpselt pooleks: ühed julgustasid, teised (eriti meessoost tuttavad) imestasid, milleks on kolme lapse emal vaja veel ülikooli minna. Aga selline suhtumine tekitab tavaliselt trotsi – neile oli vaja näidata, et kolm last ei tähenda veel enda huvide allasurumist ja ainult lastele pühendumist.

Esialgu oli küll väga naljakas loengutes olla. Paljud õppejõud olid minust nooremad. Kooliõpilase tunne tuli päris ruttu. Anti ka esimesed raamatud, mida tuli läbi lugeda ja nende järgi kodune töö teha. Raamatuid oli päris mõnus lugeda, sest kiire elutempo tõttu polnud ma ammu lugenud midagi peale lasteraamatute ja eri-

alikirjanduse. Ometi oli hirmutav mõelda, kuidas ma seda kõike jõuan.

Lubasin endale, et teen iga nädal ühe töö, siis ei pea ehk viimaseid öid arvuti taga istuma. Kuid peale selle olid veel oma tunnid, mis vaja ette valmistada, kursused puuetega inimestele, osalen ka projektis soomlastega, mis on oma mahult päris suur - sealgi on kodused tööd ja üsna mahukad, siis veel oma lapsed ... Õmblemine, mida väga armastan, tuli, üldse unustada.

Kuid teate, ma sain ja saan siiani kõigea hakkama. See on üllatav, kui palju inimene suudab teha, kui vaid tahab! Mõni öö jäi küll lühikeseks, aga seda mitte õppimise pärast, vaid ka seltsielu tahab ju ometi elamist. Meie pere kuulub toredasse seltskonda, kes armastab stiilipidusid. Nii me siis aeg-ajalt neid korraldame.

Teine sessioon oli ka päris huvitav. Õhtuti jäi aega veel mõne ürituse organiseerimiseks. Kindlasti sai käidud teatris, kinos. Jaanuarikuine sessioon oli aga juba selline, nagu tudengid räägivad: kohutav. Nädala jooksul oli meil kuus eksamit, ent nagu öeldakse, mis ei tapa, teeb tugevaks. Enne sessiooni sai ka üsna kõvasti õpitud. Magamistoa uks kinni ja lugesin konspekte ikka päris mitu- mitu korda.

Grupp on meil tore ja rõõmu teeb see, et 1/3 meist on mehed. Oleme korraldanud mõnusaid ja lõbusaid istumisi pärast eksameid.

Kui nüüd jaanuarikuu sessiooni üle elan, on mul jäänud veel täpselt pool õppeaega ehk 1,5 aastat. Sisseastumise järel tundus kolm aastat kohutavalt pikk, aga aeg läheb ruttu, isegi väga ruttu. Ma ei kahetse oma kooliminekut. Ka need tuttavad, kes minu ettevõtmisse algul kahtlevalt suhtusid, on oma arvamust muutnud, abikaasa ja lapsed saavad sessioonide ajal kenasti hakkama ka ilma minuta.

Mida on mulle andnud see 1,5 aastat? Tööl olen muutunud enesekindlamaks. Palju sellest, mida oma töös ka varem kasutasin, sai minu jaoks teadusliku põhjenduse.

Soovitan kindlasti õppida kõigil. Pole tähtis, et õppimiskohaks peab just ülikool olema. See võib olla ka mõni kursus või sobiv koolitus. Õppimine hoiab inimese noorena. Meie kursusel on üks proua 63-aastane. Ma imetlen seda naisterahvast väga. Uskuge, kunagi pole hilja!

Pere ja sõprade toetusel

Tiia Jürisoo, Lääne-Virumaa aasta õppija 2006

Vest-Wood AS, personalijuht

Omandasin keskhariduse ja kaubandusliku hariduse Rakveres ja töötasin aastaid kaubanduses. Seoses muutustega ühiskonnas ja isiklikus elus tuli vahetada töökohta ja õppida juurde uusi asju. 5 aastat töötasin Rakpuu Group AS-is laohoidjana. Ootamatult pidin sealt lahkuma ja sain mõne kuu maitsta ka töötu leiba. Kaubanduslik haridus oli ennast ammandanud ja ega nende tutvustega kaubanduses enam midagi teha ei olnud.

Võtsin end arvele tööturuametis ja nende kaudu leidsin ajutise töö Traaditoodete Tehases, kus olin aastapäevad müügisekretär-müügijuht. Tuttava kaudu sain infot, et naabrid otsivad omale uut töötajat. Ettepanek kandideerida oli ahvatlev, kuna ettevõtte oli suur ja rahvusvaheline, lootsin enda jaoks sealt rohkem võimalusi kui müügijärgseks väikeses tehases.

2003. aasta aprillikuust asusin tööle Vest-Wood Eesti AS-i planeerimisosakonna assistent-andmesisestajana. Töö

oli põhiliselt andmete sisestamine arvutisse s.t. 8 tundi arvutitööd. Ma olen inimene, kes peab saama liikuda ja inimestega suhelda, ning see töö mind kaua ei rahuldanud.

Peale esimest arenguveestlust otsustasime ülemaga, et ma võin midagi õppima minna. Ma valisin Mainori Kõrgkooli rakenduspsühholoogia –personalijuhtimise eriala. Ettevõtte oli lahkesti nõus, sest Vest-Wood Eesti AS-is puudus personaliga tegelev inimene. Juba 2003. aasta lõpus tehti mulle ettepanek asuda personalitöötaja ametikohale. Ettevõttes töötas sel ajal 350 töötajat. Mul ei olnud aimugi, millesse ma ennast segasin.

Koolis sain esimesel aastal põhiliselt psühholoogia põhialuseid. Kõik, mis puudutas personalijuhtimist, tuli õppida lisaks iseseisvalt. Kooliaeg oli väga pingeline, sest õppetöö oli peale päevatööd kahel õhtul nädalas ja ka laupäeviti-pühapäeviti. Ilma oma abikaasa toetuseta ei oleks ma suutnud seda kooli lõpetada. Väga raske oli see, et ma pidin päevas 8+4 tundi kinnises ruumis paigal istuma. Püüdsin säilitada oma endist elukorraldust. Piirama pidin kokkusaamisi sõprade ja pereliikmetega (ema-isa, õed-vennad). Kodusteks toiminguteks oli vähe aega, tarbisime kaupluste kulinaariahõrgutisi.

Igal teisipäeval ja neljapäeval käisin rahvatantsutrennis ja üksvahe langes kool ka samadele päevadele. Tantsukaaslased olid väga mõistvad ja me nihutasime prooviaja veidi hilisemaks, nii et jõudsin peale kooli ka veel tantsima. Aitäh Sõmeru Sõsaratele mõistva suhtumise eest! Tänu sellele saime osa võtta 2004. aasta rahvatantsupeest. See oli super!

Sportliku inimesena tundsin puudust treeningutest. Kuna mul välja ei olnud aega minna, siis tuli teha trenni kodusel treenažööril, kuid sellekski kippus aega napiks jääma. Abikaasa leidis lahenduse: ta pani treenažöörile külge puldi, kuhu sain asetada õpikud, ja nii sain kaks kärbest ühe hoobiga – sai teha iseseisvat tööd kooli jaoks ja ka ennast füüsiliselt vormis hoida. Kui laua taga kooliraamatuid lugesin, tuli kohe uni peale, aga treenažööril ei saanud seda juhtuda.

Olen õnnelik, et vaatamata sellele, kui vähe mul oli aega oma pere ja sõprade jaoks, olid nad ikka toeks ja olemas, abikaasa oli väga leplik ja õppis sööma ka poest ostetud valmistoitu.

Jõudsin tegeleda veel oma suure harrastuse - aiandusega. Kevadest sügiseni ammutasin sellest oma jõu ja energia. Meil on rajatud väga ilus ja mugav majakese ja purskkaevuga aiakrunt, kus suvel on väga mõnus elada. Seal kirjutasin ma suvel ka oma kursuse- ja muud kirjalikud tööd.

Veebruaris, veel enne kooli lõpetamist, sain ma tütre tütre vanaemaks. Vanaemaks saamisel olid tunded väga segased ja erilised, sest ma ei tundnud ennast ju vanaemana! See uus väike ilmakodanik on juskui tore mänguasi, kellega ennast vahetevahel lõbustada. Seega lõpetasin kooli juba vanaemana.

Kool on õnnelikult lõpetatud ja diplom taskus. Hetkel töötan Vest-Wood Eesti AS-is personalijuhina ja meie ettevõttes töötab 750 inimest. Olen väga rahul, et sain oma ettevõttest õpingute ajal toetust ja kogemusi. Sain praktilised oskused ja kogemused töös kinnitada koolis õpituga.

Tuli meeldiva üllatusena Lääne-Virumaa aasta 2006 õppija tiitel. See andis emotsionaalselt palju ja ka kõik minuga koos kannatajad (abikaasa, lapsed, sõbrad) olid uhked minu üle. Aitäh neile, kes mind märkasid! Jõudu ja jaksu kõigile, kes soovivad oma elu muuta enda arendamise, koolitamise kaudu! See tasub ennast ära!

Õppimine annab elule värve

Maret Kallas, Põlvamaa aasta õppija 2006

Maa-amet, vanemspetsialist

Minu õpilugu sai alguse 1960. aastal, kui vanem vend läks esimesse klassi. Olin siis viieaastane. Vend nägi palju vaeva lugema õppimisega, minul aga oli suur huvi asja vastu. Nii me siis aabitsat uurisime, tema ühel pool lauda, mina teisel pool. Minu jaoks oli aabits tagurpidi. Vennal asi ei edenenu, aga mina sain tagurpidi lugemise selgeks. Kui 1962. aastal esimesse klassi läksin, ei olnud mul terve aasta muud vaja teha, kui harjutada kirjatehnikat.

Kirjutada mulle aga ei meeldinud ning ma ei saanudki oma käekirja ilusaks.

Pärast Issaku Algkooli lõpetamist läksin edasi Ahja Keskkooli, mille lõpetasin üsna edukalt 1973. aastal. Olin koolis üpris rahutu hingega, tahtsin kõigest uuest ja huvitavast osa võtta. Küll sai õpitud pillimängu, tantsimist, võimeldud, lauldud. Pärast keskkooli lõpetamist ma miskipärast ei soovinud kohe kõrgkooli edasi õppima minna. Ei olnud ka erilist kutsumust. Huvitas nii matemaatika kui geograafia. Tol ajal oli kangesti moes fotografeerimine ja nii tekkis mul mõte minna Tallinna 2. Tehnikakooli. Viimasel minutil teatati mulle, et fotograafiasse ei saa, tuleb valida kaugtelefonijaama telefonisti kutse. Mõeldud-tehtud. Aasta õppimist ja tööle.

Ametis selgus, et tööinimese elu pole kerge. Mõlgutasin mõtteid, kuidas edasi õppima minna. Selgus, et kohustuslik töötamise aeg 2 aastat sunnib mind paigale. 1976. aastal avanes võimalus astuda Eesti Põllumajanduse Akadeemiasse. Valisin maakorralduse eriala, ikka matemaatika ja geograafia eelistuse tõttu. 1982. aastal lõpetasin oma eriala koos lisaerialaga (käsitöö ja kodunduse instruktor) ning omandasin auto- ja mootorrattajuhiloa. Õpitud erialal õnnestus töötada kuni 1989. aastani, töökohtadeks olid majandid Saaremaal ja Põlvamaal.

90-ndatel Eesti ühiskonnas toimunud muutuste põhjal sai ruttu selgeks, et omandatud kõrgharidusest tuleviku kindlustamiseks ei piisa. Aeg nõudis uute valikute tegemist. Õpitud sai ärijuhtimist, raamatupidamist, arvutiga töötamist,

kaubanduses töötamist, soome keelt. Töötasin ettevõtte juhina, raamatupidajana.

Hing ihaldas aga oma erialale. Kuna mõne aasta eest sai Eestis alguse maareform (1991 a), oli ette näha laia tööpõldu. Õnnestus saada tööle valda maakorraldaja ametisse, mis nõudis palju juurdeõppimist, kuna olin oma erialasest tegevusest eemal olnud 5 aastat. Vahelduseks õppisin veel maamõõtmise selgeks, nii et oli võimalus töötada lisaks ka maamõõtjana.

Asjade arenedes avanes mul võimalus minna tööle Maa-ametisse, kuna 1997. aastal loodi Tartusse uus osakond, mis hakkas tegelema tehnilise kontrolliga. Tööga hakkama saamiseks tuli käia kursustel, et selgeks saada uusim maamõõdutehnika, arvutis joonestusprogrammid ja omandada ka juriidilised teadmised. Vajalikuks osutus õppida veel kinnisvaramaakleriks. Et paremini tunda arvutiprogramme ning aeg-ajalt lugeda inglise keeles, oli tarvis oma inglise keelt täiendada. Selleks studeerisin Tartu keeltekoolis 3,5 aastat, millest oli ka palju kasu, kuna keskkooliajast oli palju aega möödas ja seal õpitu ununenud.

Antud hetkel töötan ikka veel Maa-ametis, mis aga ei tähenda, et mul uusi teadmisi poleks vaja omandada. Pidev enesearendamine aitab elus paremini hakkama saada.

Teine suurem õppimise ja enesetäiendamise osa on minu elus olnud kõik see, mis on tehtud peale päevatööd. See on aeg, mida olen leidnud loometegevuseks ja mis on andnud võimaluse oma huvide rahuldamiseks ja silmaringi laiendamiseks. Olen Vastse-Kuuste naisteklubi Kolmapäev asutajaliige ja juhatuse liige. Olen võtnud osa kõigest klubi üheteistkümneme tegevusaasta jooksul korraldatud koolitustest ning naisteklubi ürituste korraldamisest. Koolitusi on olnud ja tuleb väga mitmekesiseid. Algul maksime koolitused ise kinni, kuid juba mitu aastat kirjutame juhatusega projekte erinevatesse fondidesse.

Üle 20 aasta olen laulnud kohalikus segakooris ja folklooriansambelis, viimased 5 aastat lisaks ka naabervalla segakooris. Üheks minu suureks huviks on reisimine. Euroopas on käidud päris palju ja Eestis ei ole eriti neid kohti, kus ma pole käinud. Meeldib ka güiditöö, mida olen hobikorras natuke teinud.

Õppimisindu olen suutnud süstida ka oma kahele tütrele. Tütar Nele lõpetas 2006. aastal Tallinna Ülikooli magistriõppe muusikaõpetaja erialal ja tütar Merit lõpetab sel aastal Tartu Ülikooli magistriõppe keskkonnatehnoloogia erialal.

Tõeline õppimine hakkabki peale kohustusliku koolihariduse omandamist. Sageli saab inimene just siis aru, et õpib iseendale. Väärtustada tuleb elukestvat õpet, sest loominguline inimene on ühiskonnale kasulik, ta muudab nii enda kui ka teiste elu värvilisemaks.

Ei riku koi ega rooste

Kadri Rebane, Pärnumaa aasta õppija 2006

Tekstiilikunstnik

“Haridus on see, mida koi ega rooste ei riku,” kirjutas mu vanaema õnnitluskaardile minu esimesse klassi astumise puhul. Tollal väikesele tüdrukule kulunud klišeena näiv lause on hiljem osutunud sügavaks tõeks.

Kuna mulle oli looduse poolt antud hea pea, ei valmistanud koolitöö mulle mingeid raskusi. Kiituskirjad saatsid mu klassitunnistusi pea põhikooli lõpuni. Teatavasti eduelamus tiivustab inimest ja ses osas mul vedas. Kujunes arvamus, et kõik õpitav tuleb kiirelt ja kergelt, on nõ “kättevõtmise asi”. Eks edasine elu on neid seisukohti korregeerinud ja õhinat jahutanud, kuid põhiolemuselt olen positiivselt meelestatuks jäänudki. Samas, kuigi hinded olid head ja pahandusi polnud, ei mäleta ma, et kooliskäimist nautinud oleksin. Ega tea ka kedagi oma eakaaslastest, kes nii väita võiks. Tekib küsimus, mis on viga eesti koolisüsteemil, et meil nüüd juba neljaküm-nendates inimesed ärkavad öösiti hirmuhigiga laubal, olles näinud unes vene keele või matemaatika tundi?

Minu lapsepõlv ja teismeliseiga langes 80-ndatesse. Meie põlvkonna lastel oli hea võimalus tegeleda huvialadega vanemate rahakotist sõltumata ja seda me ka tegime. Emal on põhimõte, millest nüüd ise lapsevanemana samuti kinni pean - lastele tuleb anda võimalus oma ala leida ja sel eesmärgil kõike proovida. Ta toetas igati meie katsetusi spordis, kunstis ja üldse kõiges, kus vähegi andeid ilmutasime. Mõnikord toetas ehk liigagi – meenub, kuidas ma kirjutasin ilusa käekirjaga ümber jutukest, mille ema oli “sahtlist” avastanud ja soovitas saata avaldamiseks “Tähekesse”. Lugu oli kole pikk ja kirjutamise isu kadus pikaks ajaks. Isa on eluaeg vaadanud maailma justkui argielust kõrgemalt. See inspireeris. Isal oli väga suur lugemus ja lugemispisikust nakatusin ka mina. Raamatutes avanes uus ja põnev maailm ja ma lausa ahmisin seda endasse. Võib-olla sain tollal vabal ajal loetust rohkemgi teadmisi kui õpikutest.

Tegin ka pisut sporti, laulsin kooris, osalesin luuleklubis . . .
. . . nagu kõik teismelised tüdrukud. See viis mind kokku oma

erialale tõeliselt pühendunud inimestega. Nägin, kuidas teha tööd südamega, nii, et see polegi enam töö tavamõistes, vaid armastus ja kirg. Imetlen Laine Mäge, kelle tantsutrupi suures grupis keskkooliplikana kaasa tegin. Tõeliselt särav naine ja karismaatiline isiksus, kes õpetas oma tüdrukutele kaugelt enam kui pelgalt tantsu.

Kunsti juurde sattudes ei osanud arvata, et see määrabki mu edasise elu suuna. Õppisin Pärnu Lastekunstikoolis, kus anti traditsioonilist akadeemilist algharidust. Joonistamine tundus tollal kuiv ja igav, värvid ja maalimine põnevam. Kompositsioonitundides katsetasime mitmesuguseid tehnikaid, skulptuuriklassis sai mõnusalt savi mätsida. Kunstikool omandas mu elus märkamatult suure tähtsuse ja kuidagi ei mõistnud neid koolikaaslasi, kes pärast tundide lõppu kogu päeva lihtsalt kodus veetsid.

Õppisin L. Koidula nim. Pärnu II Keskkoolis, mis on läbi aegade silma paistnud tugeva reaalkallakuga. Põhikooli lõpetades oli loogiliseks sammuks jätkata matemaatika-füüsika eriklassis, seda enam, et unistasin tollal arhitekti elukutsest. Kolm aastat matemaatika ja füüsika keskel veensid mind paraku selles, et neid aineid ma küll rohkem vabatahtlikult ei õpi. Ja veel, et edu saab olla vaid alal, mille vastu tõelist huvi tunnend. Küpses otsus

minna kunsti edasi õppima.

Päev pärast keskkooli lõpupidu pakkisin oma seitse asja ja sõitsin Tallinna Kunstiülikooli sisseastumiseksamitele. Minust sai tekstiilikunstnik, mida pean siiani oma põhierialaks. 1995 a. cum laude diplomit vastu võtma minnes ei uskunud ma, et niipea veel õppimisega tegelen. Olin ülikooli ajal abiellunud ja lootsin nüüd pühenduda pereelule ning mulle pakuti tööd sünnilinnas Pärnusse ajakirja “Käsitööleht” toimetusse. Esimesed kuud toimetuses tõestasid, et mul, noorel teoreetikul, on praktilises osas palju õppida. Toimetajana olid mul ajakirja näo kujundamisel üsnagi vabad käed ja kolleegid olid toredad, tulid ideedega kaasa. Tagantjärele hinnates oli meil mõnus väike naiskond, kes üsnagi ambitsioonikalt üritas “põlve otsas” teha väga head omamaist ajakirja. Sukeldusin innukalt kõige uue õppimisse, mis ühisele eesmärgile võis kasuks tulla, ja nii kujunes toimetuse aeg loominguliseks ja arendavaks. Ajakirja tegemine sai kahe aastaga nii selgeks, et oli juba mõnus tööd teha. Ja just siis jäin lapsepuhkusele.

On torisetud, miks meil on nii palju kõrgharitud naisi, nangunii nad lähevad mehele ja jäävad koju lapsi kasvatama ja et see on justkui raiskamine. Õnneks on sellele ka vastu väidetud, et mida targemad emad, seda targemad lapsed ja õnnelikum- edukam uus põlvkond. Olen täiesti nõus. Ja enamgi. Kodus veedetud aastad pole mingil juhul paigalseis, vaid kiirendatud areng. Kui palju saab inimene küpsemaks lapsevanemaks olemise kaudu! Loominimesele on see tööalaseltki kasuks. Laste kõrvalt sündis nii mõnigi hea näitus. Oma kahe lapsega olin kokku viis aastat kodune, või vabakutseline kunstnik, kui soovite. Kunstniku amet eeldab nangunii eluaegset õppimist ja enesearendamist, et loomingul oleks sisu ja kaalu. Kaht samasugust teost ei tule, see poleks endale huvitav ega liigituks kunsti kriteeriumite alla. Kunst ongi rännak enese otsimise ja maailma tunnetamise teel.

Ajaks, mil olin valmis laste juurest tööle naasma, oli eesti uuenev ajakirjandusmaastik neelanud meie väikese toimetuse. Tuli hakata uut kohta otsima. Sattusin juhendama paari kunstikursust ja see meeldis mulle. Kursuslastele ka. Peatselt oli mul nii laste kui täiskasvanute grupe erinevates Pärnu huvialakoolides. Kogegin, et väga efektiivne viis midagi õppida on hakata seda teistele õpetama. Tunnid tuleb ju ette valmistada, kõik enda jaoks enesestmõistetav ja tunnetuslik uuesti läbi kogeda, sõnadesse vormida ja teise inimeseni viia. Nii sai minust õpetaja ja samaaegselt taas kord üliõpilane - õpete tasemekoolituse erialal. Kaks aastat sõitsin Pärnust Tartu ja Tallinna vahet – pedagoogiline- psühholoogiline pool oli Tartu Ülikooli kanda ja tehnilised ning majandusloengud Tallinna Tehnikaülikoolis. Pärus tore oli kaheksa aastat pärast ülikooli lõpetamist istuda taas loengus ja konspekterida, ümbritsetuna asjalike nägudega kaastudengitest. Üliõpilaspilet anti ka ja tekkiski kohe pärus tudengi tunne - noorem ja ärksam . . . mahukat iseseisvat tööd tegin öötundidel, kuna see oli ainus aeg, mil töö ja pere süvenemist võimaldasid. Õpingud sundisid mind lugema kirjandust, mida ma ajanappuses vaevleva pereemana muudu vaevalt kätte võtnud oleksin. Tundsin, et suudan veel mõelda ja et mul on, mida öelda. Tore tunne. Boonusena võtsid mu lapsed omaks mõtte, et õppimine on pärus huvitav tegevus.

Soovin, et õppimine võiks kõigi jaoks olla naudingut pakkuv tegevus loomupärase teadmistejanu rahuldamisel. Unistuste täitumiseks tuleb alustuseks astuda esimene samm, küll siis lumepall veerema hakkab. Tihti meil veab ja elu astub meie eest selle esimese sammu, esitab väljakutse. Haarakem võimalusest!

Pikk koolitee, millest kolmandik täiskasvanuna

Marika Uusjärv, Raplamaa aasta õppija 2006

Rapla Vesiroosi Gümnaasium, direktori asetäitja õppe- ja kasvatustöö alal

Kui rääkida minust ja minu õppimisega seotud faktidest formaalhariduses, siis on asi lihtne: 1967.a. alustasin kooliteed Raplas, 1978.a. lõpetasin Viljandi Kultuurikooli, 1983.-1986.a. õppisin Tallinna Pedagoogilises Instituudis koorijuhtimist, aastal 2003 lõpetasin Tartu Ülikooli kasvatusteaduste eriala mitme lisaerialaga ja asusin samal aastal ka koolikorralduse magistriõppesse, kaitses kraadi 2006. aasta suvel. Seega on mu koolitee pikkuseks 22 aastat ja olen omandanud üld-, kesk-eri ja kõrgema hariduse ning kaitsnud magistrikraadi. Paralleelselt olen osalenud pidevalt pedagoogilistel, psühholoogilistel, juhtimisalastel ja muudel endale huvipakkuvatel täiendkoolituskursustel (peamiselt muusikaalastel). Alates 1986. aastast olen töötanud Kuusiku LPK, Kabala PK-s muusika- ja sotsiaalainete õpetajana ning viimased neli aastat Rapla Vesiroosi Gümnaasiumis õppealajuhatajana ja sotsiaalainete õpetajana ning olnud koduvallas 25 aastat ansambli- ja koorijuht. Õppimine on olnud huvitav ja enamasti millegi uue või vana avastamine. Nii lihtne see lugu ongi.

Sellel aastal tunnustati mind Raplamaa aasta õppija tiitliga. Alguses mõtlesin, et 46-aastasele inimesele õppija tiitel kuidagi ei sobi, kuid mida aeg edasi, seda rohkem rõõmustasin tunnustuse üle. Abikaasa ütles, et ole rahulik, sa oled selle ära teeninud. Oluline koht täiskavanuna õppimisel ongi perel, sõpradel, kolleegidel ja otsuste ülemuste mõistval ning toetaval suhtumisel.

Täiskasvanuna õppimise raskem pool: aastaid töö kõrvalt õppimise pinget ja kohustusi, enese jagamist erinevate tegevuste ja kohustuste vahel, tuhanded sõidetud kilomeetrid Tartusse ja tagasi, viimasel aastal kehakaalust kaotatud 13 kilo, magamata ööd, vähe aega sõprade ja perekonna jaoks ning paras annus väsimust ja närvilisust. Kõik see tõi kaasa kindla otsuse: õppida on tõesti huvitav, aga rohkem ma elus enam ühtegi eksamit ja arvestust teha ei taha.

Tegelikult olen seda meelt, et inimene õpib kogu elu ja iga päev. Õpetajateks on vanemad, sõbrad, oma laps(ed) ning erinevad elusituatsioonid, kuhu me satume. Ema õpetas mind maailma mõistma ja tajuma. Tä ütles ikka, et juhuslikke asju pole olemas ning et kõik, mis meiega elus juhtub, on millegi jaoks hea – see mõte on aidanud ületada raskusi ning elus toime tulla. Isalt on sisse juurdunud: “Tüdruk, töö olgu tehtud kiiresti ja korralikult!” Oma tütar õpetas seda, et enne kui lähed kedagi teist õpetama, tee selgeks, miks sa seda teed ning mida sa tegelikult tahad.

Kõikidele praegustele ja tulevastele õppuritele võin küll omalt poolt öelda, et õppida võib igal ajal, igal pool ja igalt inimeselt ja olukorrast meie elus, selleks tahet, tarkust ja tervist.

Eneseotsingud koolituste kaudu

Ade Tooman, Saaremaa aasta õppija 2006

Kuressaare Ametikool, täiend- ja ümberõppe koordinaator

Õppimine oli minu kodus tähtsal kohal. Ema suur unistus oli see, et tütar saaks hea hariduse. Seda on ta pidanud pikalt ootama, aga olen sinnapoole teel, et ema unistus täituks.

Alg-, põhi- ja keskkooliaastad Orissaares läksid linnutiivul. Keskkoolis oli minu õpingute ajal kombeks fakultatiivselt lisaeriala omandada. Meil oli valida loomakasvatuse või eesti keele ja kirjanduse eriklassi vahel. Mina valisin keele ja kirjanduse, kuna mulle meeldis kohustuslik kirjandus ja kirjandite kirjutamine ei valmistanud raskusi. Viimasel klassis selgus tõsiasi, et loomakasvatajaid on ikka liiga vähe ja meie pidime võrdset paralleelklassiga loomakasvatuse kvalifikatsioonieksami tegema. Siis sain oma esimese kutsetunnistuse.

Kohe peale keskkooli lõpetamist läksin mehele, sain poja ja asusin kaugõppes Tallinna Majandustehnikumis õigust õppima. Kahe aasta möödudes olin juristi kvalifikatsiooniga keskastme spetsialist. Asusin tööle Valjala Ühismajandisse kaadriinspektorina, aga õppimise isu ei läinud mööda. Sain

võimaluse töö kõrvalt veel ühe eriala omandamiseks. Aastase kursuse järel oli mul uus kvalifikatsioon – tootmisettevõtte raamatupidaja. Enne kui jõudsin uusi teadmisi töös rakendada, toimusid põllumajanduses suured muutused – ühest suurest sai kolmeist väikest ettevõtet. Mulle pakuti nii väikese ühistu pearaamatupidaja kui ka müüja kohta. Raamatupidamise valimiseks jäi enesekindlust puudu ja asusin tööle müüjana, aga see ei olnud amet, mis mulle oleks meeldinud. Et veidike vaheldust saada, läksin uutele kursustele. Koostöös Turu Ametikooliga toimusid Kuressaares poolteiseaastased ettevõtluskursused. Minu ema oli otsustanud neist osa võtta ja kutsus mindki kaasa. Peale kursuse edukat läbimist lõppes ka minu töö müüjana. Mitte küll seetõttu, et oleksin oma firma asutanud, vaid meie perre sündis teine poeg.

Elu viskas aga vingerpussi ja minu abikaasa jäi töötuks. Noorem poeg oli 9kuune, kui asusime mõlemad uut tööd otsima. Leppisime kokku, et kumb enne töö leiab, see tööle läheb. Mina sain töökoha Saaremaa Kutseõppekeskuses kantseleijuhatajana. Ainus kursus, mida mul tol ajal oleks vaja läinud, oli arvuti algõpe. Selle aja

jooksul, mil ootasin täiendõppe võimalust, olin direktori arvates omandanud piisavad arvutialased teadmised iseseisvalt ja enam mingit koolitust ei vajanud.

Kaks aastat hiljem liitusid kaks kooli – Kuressaare Ametikool ja Saaremaa Kutseõppekeskus. Minule pakuti tööd täiskasvanute koolituse osakonna sekretärina. Hurraa! Olin sattunud otse koolituste keskele. Organiseerisin erinevaid täiend- ja ümberõppe- ning autokoolikursusi saarlastele ja ega ennastki unustanud. Kuna see oli uus väljakutse, nõudis uusi teadmisi ja tööandja soosis töötajate arengut, algas minu uus koolituste periood. Kõik võimalikud andragoogika-, täiskasvanute koolituse korraldamise ja pedagoogikakursused olid järgnevatel aastatel minu elu sisuks. Lugesed kokku erinevatel koolitustel saadud tunnistused, leidsin, et nüüd on aeg küps tasemehariduses edasi jõuda ja kõrgkooli astuda. Kaalukausil oli nii andragoogi kui autoõpetaja elukutse. Autoõpetaja seetõttu, et olin aastaid juhtinud autokooli tööd ja nägin, et nii sõidu- kui teooriaõpetajatest oli pidev puudus ja mul oli nägemus, kuidas üks hea autokool peaks töötama. Kuna andragoogiks on võimalik õppida vaid magistriõppes ja mina oma kesk-eriharidusega kuidagi sinna ei sobinud, jäi üle üks valik - autoõpetaja.

Tallinna Tehnikakõrgkooli autotehnika eriala õppima asudes šokeerisin nii oma ema, sugulasi kui ka kolleege. Ema küll pakatas uhkusest, et tema tütar on lõpuks üliõpilane, aga vaikis maha eriala, mida ma õppisin – tal oli vist piinlik. Aga vaatamata sellele, et olen ainuke naine grupis, sain teise aasta alguses riigieelarvelisele õppekohale, minu õppeedukus on meie kursusel ainukesena 100% ja mind valiti grupivanemaks. Poisid hüüavad mind „emmeks”.

Olen kolmandat aastat kõrgkoolis ja kõik on maha rahunenud. Kolleegid leppisid minu valikuga ja ema vahel mõnele lähedasele tuttavale ütleb, et tema tütar on tulevane autoinsener.

Kuigi arvasin end tugev olevat humanitaarainetes, näen üllatusega, et saan hakkama ka reaalinnetega. Tegelikult ei aimanud ma peale esimest sessiooni, et oma inseneriõpingutes väga kaugele jõuan. Kõik tundus nii keeruline ja raske, aga nüüd, kui üle poole õppeajast on läbitud, arvan, et kui sama visalt jätkan (saarlase kangus), jõuan kindlasti lõpuni.

See ei jää mu viimaseks eneseharimiseks, seda ma luban. Ma olen „ree peal” ja tunnen, et õppimine meeldib jätkuvalt. Olen mõelnud magistriõpingutele, aga eriala on veel lahtine. Võimalik, et see on andragoogika, siis saan oma mõlemad plaanid ellu viia.

Ja kui ma ükskord pensionile jään, siis lähen ajalugu õppima.

Aeg kulub ikka enesetäiendamiseks

Evi Liivand, Tallinna aasta õppija 2006

pensionär

Saatust on minu elu sidunud tihedalt Piritaga, kuid mul on tulnud elada ka Tallinnas. Läbi aegade olen töötanud väga erinevatel elualadel – käsitööst rauatööni. Aastaid sai veedetud ka lasteaia pliidi juures, kodus oli õmblusmasin truu sõber. Hoolt olen kandnud suvilas peenramaa, jäneste ning kanade eest. Lisaks kõigele sellele olen üles kasvanud tütre ning olnud lastelaste kasvamise kõrval. Neid on mul kaks: tütrepoeg, kes õpib ajalugu, ja tütre tütar, kes on praegu Tallinna Saksa Gümnaasiumi 11. klassis.

Nooruses oli mul veel palju unistusi, üks nendest õppimine, kuid kõik plaanid ei täitu ning koolitee jäi lühikeseks. Elu tegi omad korrektuurid, tuli üle elada nii rõõmu kui ränka muret. Õnneks on väga head sõbrad ja tuttavad aidanud nõu ja jõuga kõigist raskustest välja tulla.

Nüüd, kui lapsed ning lapselapsed suureks sirgunud, jääme elukaaslasega kahekesi, seltsiks kaks toredat koera. Kuid tundsin, et tahan elult midagi veel.

Uue eredama lehekülje keeras meie elus Pirita Sotsiaalkeskus oma mitmekülgsete ringidega. Nüüd tegelemegi kord nädalas kepikõnniga, võtame osa käsitööringidest – tegeleme siiditrüki ja savivoolimisega. Vahelduseks matkad ja reisid ilusas Eestis ning kontserdid. Kokanduses saan käed külge lüüa kahelt poolt – õpetades ja ka ise õppides. Suurt austust avaldan tublidele noortele juhendajatele, kes panevad vanema rahva võimlema ja lustis tantsu keerutama.

Kunagi mõtlesin, mida pensionieas oma ajaga peale hakata. Nüüd kulub see vaba aeg enesetäiendamiseks ning isegi kipub puudu jääma. Ka minu elukaaslane lööb üritustel jõudu mööda kaasa.

Suured südamlikud tänud ja soojad soovid kõigile, kes on aidanud teha minu elu huvitavaks!

Küpses eas õppimisel on oma tähendus ja võlu

Merje Aavik, Tartumaa aasta õppija 2006

Ülenurme Gümnaasium, direktori asetäitja õppe- ja kasvatustöö alal

Olen pärit perekonnast, kus õppimine ja õpetamine on alati au sees olnud. Ema, kes töötas õpetajana, suutis lasteni tuua õpetamise ilu. See on mõistmine, paindlikkus, järjekindlus ja inimlikkus. See on ilus tunne, kui aastate möödudes endised õpilased, toetudes õpitule, teevad elus õigeid otsuseid.

Pärast gümnaasiumi lõpetamist tundus ainus loogiline jätk olevat Tallinna Pedagoogikaülikool. Õppimisaeg oli huvitav ja muljeterohke. Ülikooliaeg on otsingute ja eneseleidmiste aeg ka eraelus. Abiellusin viimasel kursusel ja asusime elama abikaasa kodulinna Tartusse. Peres kasvab kaks last.

Õpetajana töötades tuleb palju teada, et õpetada teisi. Tänapäeval ei piisa ainult oma aine tundmisest, vaid tuleb osata esitada teadmisi populaarses vormis nii, et õpilastes ärkaks huvi õppimise vastu, soov enesearendamiseks kogu oma elu kestel.

Pärast ülikooli lõpetamist asusin tööle oma erialal Tartu Kunstigümnaasiumis. Esimestel tööaastatel käisin töö ja väikese lapse kõrvalt inglise keele kursustel.

Kaksteist aastat õpetajana- tõeline kogemus, elamus, katsumus, armastus. Siiski hakkas hinge närima kahtlus - mis edasi? Nägin hariduselus puudujääke, kuid tavaõpetajana nende lahenduste otsimine jäi vastusteta. Tekkis ideid ja mõtteid, mis lahendusteks vajasis arengutingimusi.

Vaadates TÜ poolt pakutavaid kursuseid jäi pilk pidama haridusametuste juhtide reservi koolitusel. Kõik läks kuidagi libedalt. Kool ja haridusosakond suhtusid minu õppimisse mõistvalt ja heatahtlikult ning finantseerisid õppekulud. Kordagi ei tulnud mul pähe küsimust: "Kas see on ikka õige?" Siiski, suhtumisi oli erinevaid: "Kas palk tõuseb? Sul ju kõrgharidus olemas! Milleks õppida?" Minu rõõmuks oli rohkem toetust ja tunnustust. Lapsed olid juba suuremaks kasvanud ja perekond toetas mu soovi õppida. See oli tore tunne. Ma olin korraga vähemalt kümme aastat noorem, ma olin tudeng. Tore oli kooli minna, olla õpilane ja kuulaja. Huvitav oli osaleda seminaridel, õppida ja vastata õppejõu küsimustele, vahetunnis kohvikusse minna ja olla õpilase rollis oma murede ja rõõmudega.

Siiski, ilma töökoha ja perekonna mõistva suhtumiseta oleks see olnud mulle raske. Mul vedas, mul oli toetus ja mõistmine. Mul ei olnud raske. Oli huvitav. Täiskasvanuna tundsin, et õpin enda jaoks. Igast loengust oli võimalik välja võtta tuum ja selle kallal juurelda veel pikki tunde. See andis elule ja arengule uue mõtte ja uued suunad. Pere, sõbrad ja tööandja toetasid minu soovi õppida, areneda ja ennast proovile panna. Ma olin nendeks muutusteks valmis, valmis arenguks ja uuteks väljakutseteks.

Õppimiseks on kindlasti vaja tahtejõudu, püsivust ja enesekindlust. Midagi ei õnnestu iseenesest, ilma jõupingutuste ega töövaevata. Järelikult tuleb teha - on minu elu põhimõte. Vene kirjanik N. Gogol on öelnud: "Ära kunagi arva, et oled liiga vana õppimiseks."

Iga kool lõpeb lõpuaktusega – pidulik, natuke kurb ja mõtlik. Nii ka seekord. Minu viimasest lõpuaktusest oli möödunud neliteist aastat. See on pikk aeg. Kuid kõik oli sama – pidulikkus, õnnitlused ja see veidi ülev ja samas nukker tunne. Millegi lõpp on alati millegi uue algus. Ja nii ka seekord.

Veidi enne uue kooliaasta algust oli kuulutatud välja konkurss direktori asetäitja ametikoha täitmiseks. See oli võimalus ja väljakutse. Positiivse vastuse saabudes mõtlesin ma kolm ööd ja päeva. Milline on õige otsus? See lahendus tuleb hingest ja see on tavaliselt õige. Võtnud vastu uue töökohta, andsin endale võimaluse rääkida kaasa hariduselu arengus, õpilaste arengutingimuste parandamisel ja toetamisel. Tunnan endas jõudu töötada, õppida ja areneda. Need inimesed, kes töötavad lastega, ei saa kunagi vananeda. Nendel lasub kohustus ja vastutus. Lapsed usaldavad meid. Meie kohus on nendega sammu pidada, neid toetada ja mõista. Seda saame me vaid läbi õppimise, koolituste ja arengu. Maailm on pidevas muutumises ja paigalseis tähendaks tagasiminekut, seepärast on ainus võimalus õppida ja areneda. Õppimine ei ole ainult noorte jaoks, küpses eas on sellel oma tähendus ja võlu. Iseenda motivatsioon, lähedaste toetus ja kindlad eesmärgid aitavad püsida õigel haridusteel. Selleks kõigile õppijatele tugevust, tarkust ja meelekindlust.

Kui kaua saab liugu lasta vana rasva peal?

Anneli Puusepp, Valgamaa aasta õppija 2006

Valga Kultuuri- ja huvialakeskus, noorsoo- ja haridustöajuht

Mina alustasin oma õpinguid Tallinna Ülikooli Rakvere Kolledžis 01.09.2001. aastal esi- ja eelkooli õpetaja erialal. Erialale oli väga palju tahtjaid ning vastu võeti topeltarv õppijaid, s.t. A ja B grupp. Õppima asumise ajal töötasin Valga Kultuuri- ja Huvialakeskuse allasutuses Valga Avatud Noortekeskuses noorsootöö juhina ning juhendasin kultuurikeskuses kunstiringi ja mudilaste ringi. Kuna lastega olin töötanud 6 aastat, siis tundsin vajadust enesetäiendamiseks. Tööandja ja kolleegid toetasid igati mind kogu õpingute aja.

Rakvere oli siis minu jaoks täiesti tundmatu linn. Olin olnud seal ainult läbisõidul. Tuttav oli vene keel, mida kuuleb ka Valgas väga tihti kõneldavat. Avastada oli väga palju. I kursusel olid loengud samas majas, kus meid majutati - ühikas. Eks see esimene aasta oligi tutvumine toakaaslaste ja kursusekaaslastega, linnaga ja kogu kooli õppesüsteemiga. Õppisin väga hoolikalt ning tundus lausa imelik, kui keegi kursusel võttis õppimist kergelt. Minu kursusekaaslased olid enamuses lasteaednikud, mõned olid koolist ning noorsootööga tegelesin mina ükski. Kaks naist olid tulnud õppima uut eriala.

Kõik need neli aastat olid meil nädalased sessid. Et kõik mu põhitööd laabuks, planeerisin aegsasti üritused sesside vahele. Õppematerjal oli minu jaoks huvitav ja kasulik, kuna kasutasin seda edaspidi oma töös. Oli ka raskeid aegu, näiteks

kui pedagoogika eksamil pidi vastama mõisteid sõna-sõnalt. Lastekirjanduse loengud olid uues, väga moodsas raamatukogus. II kursusel toimusid loengud juba kooli peahoones, mida remonditi kaasaegsemaks.

Kui olin teisel kursusel, toimus Rakvere linnas palju muutusi. Hakati ehitama suurt spordihalli, renoveeriti linna keskväljakut. 2002. a. juunis toodi ja paigaldati Tarvas Rakverre. Koolis toimusid muutused - ühinemine Tallinna Ülikooliga. Kui olin viimasel kursusel, selgus, et Rakveres elavad minu sugulased, kellega olen siiani tihedas läbikäimises. Küllastades sugulasi, tunnen huvi alati ka kooli ja üldse elu vastu Rakveres.

Koolist jäi positiivsena meelde õppejõudude koostöövalmidus, samuti toredad kursusekaaslased. Mulle meeldis väga ka koolipraktika, mille läbisin Valgas. Valisin 2. klassi, kuna minu enda laps käis samuti selles klassis, küll linna teises koolis. Sain kinnitust oma arusaamale, et väga palju oleneb õppe- ja kasvatustöös õpetajast, tema õppemetoodikast. Praktikaklassi õpetaja Tiit Kallion oli küll superõpetaja, kes suutis tunnid huvitavaks ja mit-

mekülgseks muuta. Muiates meenutan, kuidas pidin lastele õpetama matemaatikas uue teema „Liiter”. Vedasin kooli viies erinevas mahus klaaspurgid, mis kooliteel aina kolisesid mu kotis. Eesti keele tundides sattus mulle mitu korda ülesanne tutvustada kirjanikke ja nende raamatuid. Kord meisterdasin näidendi mängimiseks lauale miniteatri, mis lastele väga meeldis. Võtsin praktika ajal osa ka kooli üritustest ning nõupidamistest, olin kursis kooli õppe- ja kasvatustööga. Paljud minu praktikaklassi lapsed on hiljem külastanud noortekeskust ning minu kunstiringis käinud.

Minu lõputöö oli seotud noortega ja noortekeskusega. Üheks osaks sellest oli empiirilise uurimuse läbiviimine noortekeskuses. Sain väga palju huvitavat ja kasulikku infot sellest, mida noored keskuse töö kohta arvavad ja kui vajalik on sellise maja olemasolu linnas.

Olen tänulik oma pereliikmetele, kes olid mulle toeks terve õpingute aja. Ma arvan, et see polnud viimane pikem õping minu elus. Tahtmine õppima minna tuleb siis, kui tööil tekib tundmus, et saab „lasta liugu vana rasva peal”, enam ei pea pingutama.

Südant soojendavad postkaardid

Maile Kaar, Valgamaa aasta õppija 2006

MTÜ Erivajadustega Laste Tugikeskus Sinilill, käsitööline

Meie elus üks tähtis etapp on õppimine. Eks vanasõnagi ütleb: “Inimene õpib sünnist surmani.” Elus edasijõudmiseks tuleb pidevalt uuendustega kaasas käia. Oma loos räägime Mailest. Maile Kaar on kerge psüühikahäirega noor 180- kilone neiu, sündinud 1982. Maile tuli aasta tagasi MTÜ ELT Sinilille õppepraktikale, kus omandas esimesed käsitöölased teadmised ja puutus esimest korda üldse kokku tööga (ta ei osanud isegi kääre käes hoida).

Algselt oli nuttugi. Kartsime, et Maile tüdineb ja jätab tööoperatsioonide õpingud pooleli. Läbides 4 kuud õppepraktikat ja töötades 6 kuud tugiisiku toetusel, õppis Maile valmistama ilusaid käsitsivalmistatud postkaarte ning kutseid, mida MTÜ Erivajadustega Laste Tugikeskus Sinilill turustab Tartu linna käsitööpoodides, Gildi galerii kaupluses, Tõrva infopunktis, Valga lillesalongis „Sinilill“, Tallinna „Maarika“ ilusalongis ja mujal. Neid kasutatakse kinkekaartidena. Maile on õppinud valmistama veel looma kujudega patjasid väikelastele, mänguhiiri ja kaisunukke. Maile valmistatud esemeid on saadetud ka Saksamaale käsitöönäitustele ja Inglismaale.

Lisaks õpitule on Mailel alates 1. novembrist 2006.a. võimalus osaleda kuues erinevas käsitöölases koolituses, mis kestavad kokku viis kuud. MTÜ-s Erivajadustega Laste Tugikeskus Sinilill toimuvad käsitöökoolitused kaheksümnele vaimupuudega isikule erinevates valdkondades (punutised, telgedel kudumine, kaartide valmistamine, keraamika ja savitöötlus, õmblemine ja tikkimine).

2005. aastal võttis Maile osa ettevõtlusalasest koolitusest. Koolituse käigus sai ta teadmisi, kuidas luuakse ettevõtteid, et hiljem ise ettevõtlusega alustada. Tema suureks unistuseks on puuetega lastele käsitöö õpetamine.

Maile on väga tundeline, õrna hingega ja aktiivne. Talle meeldib näidelda ja laulda. Laulmist õpib ta lauluõpetaja Maie Kala juhendamisel. Tõrva Puuetega Inimeste Liidus mängib Maile igas näitemängus. 2006. aasta juunis osales ta koos näiteringiga Viljandis teatrifestivalil. Kevadel esines Maile proua Ingrid Rüütli, kes käis Sinilille lastemajas külas. Kingituseks toodi õmblusmasin ja overlok. Maile valmistab nende abil oma ilusad padjad.

Maile on hea suhtleja. Ta ootab uusi sõpru. Oma oskusi ja saavutusi on ta meeleldi nõus teistega jagama. Tema oskusi ei saa sõnadega kirjeldada, uskuge, see on ime, mida tema käed valmistavad!

Maile Kaare loo esitaja : MTÜ Erivajadustega Laste Tugikeskus Sinilill juhataja Kaja Ispert

Pensionärina elu laineharjal

Maire Sala, Viljandimaa aasta õppija 2006

Matusekontor „Õöviul” juhataja

Miks olen Usuteaduse Instituudi magistriõppes?

Ligi kümme aastat olen pidanud ametit, milles tunnen ennast teiste abistajana ja toetajana, juhendajana ja õpetajana. Tean, et inimesed loodavad minu peale ja usaldavad mind. Siiski mõistsin, et mulle antud roll siin elus vajab pidevat täiendamist, sest mingil hetkel olen tajunud mõnes küsimuses teadmatust. Sellisel juhul on parem mitte rääkida ja ennast targaks teha lihtsalt rääkides, vaid oma arutlused vaka all hoida. Nüüd, ise õppides, tunnen seda veel paremini.

Eesti matusekombestik ja kalmistukultuur on pärit muinasusundist, jõudnud sellest kristlikku kultuuri ning ilmalikustunud jõudsalt kahekümnenda sajandi nõukogudeaegses kasvatuses ja kombestikus.

Kasvasin ja käisin koolis ajal, mil lapsed hoiti kirikust eemal. Minu vanemad, kaks korda Siberisse küüditatud ja mind koos õdede-vendadega (meid oli kuus last) tagasi sünnimaale toonud, ei saanud ennast ometi kirikliku eluga siduda. Mälestustes on ainult mõni üksik pildike varasest kooliajast. Tol ajal üpris populaarsete sügiseste põllumajandusnäituste aegu sõitis lähedal asuvast külast pärit halli habemega Seia, ise hobusevankril püsti olles, läbi Orissaare, õuntest kaelakee kaelas, ja kuulutas läbi ruupori jumalasõna. Vahel õnnestus tal ronida administratiivhoone torni ja sealt paistis ta alla

rahvale nagu Jeesus Kristus. Teinekord võttis vanaema Vilhelmiine meid pühapäevasele jumalateenistusele ning meie jalgsimatk läbi kadakaste karjamaade üle Nenu jõe Tornimäe kirikusse on nüüd nagu püha imeline meenutus kaugetest aegadest.

2005. aasta augusti lõpp tõi minu ellu muutuse – aprillikuust pensionäri seisusesse jõudnud pereemast sai äkki õppija. Tõepoolest äkki! Meie koduõue töötubades on alati tegemist - ettevalmistused järgnevate päevade matusteks. On pärjaaluste punumist ja nende kaunistamist, on kirstutegemist, rüüžide ja linade lõikamist või padjapüüride õmblemist ja nende täitmist. Kõrval mängib alati raadio Vikerraadio lainel. See oli siis augustikuu viimane pühapäev, kui Usuteaduse Instituudi rektor kuulutas vastuvõtu pikendamist kristliku kultuuriloo magistriõppesse. Just see, mida vajan! Kolmapäeval olin nõutud dokumentidega juba Tallinnas. Oli julgust sukelduda temaatikasse, millega ma varem ei sundinud ennast tegelema. Olin vaimustatud küll kalmistuarhitektuurist, pildistades Eestimaa surnuaedade väravaid ja kabeleid, kuid ei olnud ise kristlikus kultuuris sees olles veel Piiblitki kätte võtnud. Nüüdseks on Vana Testamenti käsitletud kahes loengutsükli (heebrea mõtlemine ja VT tekstide hermeneutika) ja Uus Testamentki on kaks korda läbi töötatud (kreeka mõtlemine ja UT tekstitöötlus).

Religiooniõpetusele vastuseisjatele ütleksin: miks mitte saada teadmisi eesti muinasusundist ja kristlikust muusikast, religiooniantropoloogiast ja -sotsioloogiast, Euroopa üldisest kirikuloost ja Eesti kiriku- ja usuliikumiste ajaloost, sakraalkunstist ja kirikuarhitektuurist, uususunditest ning religioossetest teemadest kaasaegses filmikunstis ja popkultuuris! See kõik ümbritseb meid igapäevases elus!

Enesetäiendamine on mind õpetanud aega kasutama. Võite ette kujutada minu igapäevases töös mõne vaba tunni leidmist kursusetööde tegemiseks. Lugemine ja kirjutamine vajab aga mõtete kontsentreerimist. Õeldakse vahel sedagi, et töö alustamine on kõige aeganõudvam. Selleks ongi minu päeva algus kell viis hommikul, et jõuda midagi ära teha. Alles hiljuti leidsin kirjanik Theodor Herman Albert Dreiseri (1874 – 1945) mõtleväljenduse, mis on andnud minu tegevusele mõtte ja toe. Seda tänapäevasele kõlavat tsitaati olen aeg-ajalt edastanud mind ümbritsevatele inimestele: „Kui inimene tahab saada mingisugust rõõmu sellest üürikesest ajast, mis talle elamiseks antud on, siis peab ta mõtlema sellele, kuidas muuta paremaks mitte üksnes oma elu,

vaid ka teiste elu. Sest rõõm enda olemasolust sõltub ju rõõmust, mida sa tunnend teiste pärast ja mida teised tunnevad sinu pärast. Iga teed mööda saab minna vaid üksainus kord. Seepärast pean ma praegu kohe tegema kõik oma heateod, mida suudan teha, ning jagama kaastunde ja rõõmu, mis mul jagada on. Ma ei tohi midagi edasi lükata ega tegemata jätta, sest seda teed ei kõnni ma enam iialgi...”

Toimetaja Sirje Plaks ja Kerttu Taidre
Kujundus ja layout Raido Laasi
Keeletoimetaja Piibe Leiger
Väljaandja ETKA Andras Valge tn. 10, Tallinn 11413
www.andras.ee

Trükitud Tallinna Raamatutrükikojas